

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 17ης Ιανουαρίου 2013*

«Προνόμια και ασυλίες — Μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου — Απόφαση περί άρσεως της ασυλίας — Δραστηριότητα χωρίς σύνδεση με τα καθήκοντα του βουλευτή — Διαδικασία άρσεως της ασυλίας — Απόφαση περί μη προασπίσεως των προνομίων και ασυλιών — Εξάλειψη του εννόμου συμφέροντος — Κατάργηση της δίκης»

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις T-346/11 και T-347/11,

Bruno Gollnisch, κάτοικος Limonest (Γαλλία), εκπροσωπούμενος από τον G. Dubois, δικηγόρο,

προσφεύγων,

κατά

Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εκπροσωπούμενου από τους R. Passos, D. Moore και την K. Zejdová,

καθού,

με αντικείμενο, αφενός, αίτημα ακυρώσεως της αποφάσεως του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 10ης Μαΐου 2011, περί άρσεως της ασυλίας του προσφεύγοντος, καθώς και αίτημα αποκαταστάσεως της ζημίας που υπέστη ο προσφεύγων λόγω της αποφάσεως αυτής και, αφετέρου, αίτημα ακυρώσεως της αποφάσεως περί μη προασπίσεως της ασυλίας του προσφεύγοντος, την οποία εξέδωσε το Κοινοβούλιο στις 10 Μαΐου 2011, καθώς και αίτημα αποκαταστάσεως της ζημίας που υπέστη ο προσφεύγων λόγω της αποφάσεως αυτής,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. Azizi, πρόεδρο, S. Frimodt Nielsen (εισηγητή) και M. Kancheva, δικαστές,

γραμματέας: C. Kristensen, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 10ης Ιουλίου 2012,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

Απόφαση

Το νομικό πλαίσιο

Πρωτόκολλο περί των προνομίων και ασυλιών

- 1 Το άρθρο 8 του πρωτοκόλλου 7 περί των προνομίων και ασυλιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 2010, C 83, σ. 266, στο εξής: πρωτόκολλο) προβλέπει τα εξής:

«Τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου δεν υπόκεινται σε έρευνα, κράτηση ή δίωξη για γνώμη ή ψήφο δοθείσα κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.»

- 2 Το άρθρο 9 του πρωτοκόλλου ορίζει τα εξής:

«Κατά τη διάρκεια των συνόδων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου τα μέλη του απολαύουν:

- α) εντός της επικρατείας των κρατών τους, των ασυλιών που αναγνωρίζονται στα μέλη του Κοινοβουλίου της χώρας τους,
- β) εντός της επικρατείας άλλων κρατών μελών, της εξαιρέσεως από κάθε μέτρο κρατήσεως και κάθε δικαστική δίωξη.

Η ασυλία τούς καλύπτει επίσης όταν μεταβαίνουν στον τόπο συνεδριάσεως του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή όταν επιστρέφουν από αυτόν.

Επίκληση της ασυλίας δεν δύναται να γίνει στην περίπτωση αυτοφώρου εγκλήματος ούτε δύναται να εμποδίσει την άσκηση του δικαιώματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου να άρει την ασυλία ενός από τα μέλη του.»

Εσωτερικός κανονισμός του Κοινοβουλίου

- 3 Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, του εσωτερικού κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (στο εξής: εσωτερικός κανονισμός), ο οποίος τροποποιήθηκε επανειλημμένως, ως είχε τον Μάρτιο του 2011 (ΕΕ L 116, σ. 1) στην εν προκειμένω *ratione temporis* εφαρμοστέα μορφή του:

«Στην περίπτωση κατά την οποία οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών κινούν κατά βουλευτή διαδικασία που μπορεί να οδηγήσει στην κήρυξη της έκπτωσής του, ο Πρόεδρος ζητεί από τις εθνικές αρχές να τον ενημερώνουν τακτικά για την πορεία της διαδικασίας. Παραπέμπει το ζήτημα στην [αρμόδια για τον έλεγχο των εξουσιών αρχή], ύστερα από πρόταση της οποίας το Κοινοβούλιο μπορεί να αποφανθεί.»

- 4 Το άρθρο 5, παράγραφος 1, του εσωτερικού κανονισμού ορίζει τα εξής:

«Οι βουλευτές απολαύουν των προνομίων και των ασυλιών που προβλέπονται στο [πρωτόκολλο].»

- 5 Το άρθρο 6 του εσωτερικού κανονισμού ορίζει:

«1. Το Κοινοβούλιο, κατά την άσκηση των εξουσιών του σχετικά με τα προνόμια και τις ασυλίες, επιδιώκει πρωτίστως να διατηρεί την ακεραιότητά του ως δημοκρατικής νομοθετικής συνέλευσης και να διασφαλίζει την ανεξαρτησία των βουλευτών του κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

2. Κάθε αίτηση η οποία απευθύνεται στον Πρόεδρο από αρμόδια αρχή κράτους μέλους με σκοπό την άρση της ασυλίας ενός βουλευτή ανακοινώνεται σε συνεδρίαση Ολομέλειας και παραπέμπεται στην αρμόδια επιτροπή.

3. Κάθε αίτηση η οποία απευθύνεται στον Πρόεδρο από βουλευτή ή πρώην βουλευτή με σκοπό την υπεράσπιση της ασυλίας και των προνομίων ανακοινώνεται στην Ολομέλεια και παραπέμπεται στην αρμόδια επιτροπή.

[...]

4. Σε επείγουσες περιπτώσεις, αν βουλευτής συνελήφθη ή η ελευθερία κινήσεών του περιορίστηκε κατά τρόπο που φαίνεται να παραβιάζει τα προνόμια και τις ασυλίες του, ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου, ύστερα από διαβούλευση με τον πρόεδρο και τον εισηγητή της αρμόδιας επιτροπής, μπορεί να αναλάβει πρωτοβουλία με σκοπό την επιβεβαίωση των προνομίων και ασυλιών του εν λόγω βουλευτή. Ο Πρόεδρος γνωστοποιεί την πρωτοβουλία του στην επιτροπή και ενημερώνει το Κοινοβούλιο.»

6 Το άρθρο 7 του εσωτερικού κανονισμού ορίζει τα εξής:

«1. Η αρμόδια επιτροπή εξετάζει χωρίς καθυστέρηση και με τη σειρά υποβολής τους τις αιτήσεις για άρση της ασυλίας ή για προάσπιση της ασυλίας και των προνομίων.

2. Η επιτροπή καταρτίζει πρόταση αιτιολογημένης απόφασης που περιορίζεται σε σύσταση για την έγκριση ή την απόρριψη της αιτήσεως άρσεως της ασυλίας ή προασπίσεως της ασυλίας και των προνομίων.

3. Η επιτροπή μπορεί να ζητήσει από την ενδιαφερόμενη αρχή να της παράσχει οποιαδήποτε πληροφορία ή επεξήγηση θεωρεί αναγκαία προκειμένου να σχηματίσει γνώμη για το εάν η ασυλία πρέπει να αρθεί ή να προασπισθεί. Ο ενδιαφερόμενος βουλευτής πρέπει να έχει την ευκαιρία να εκφράσει την άποψή του, μπορεί να προσκομίσει οποιαδήποτε έγγραφα ή άλλα γραπτά στοιχεία θεωρεί χρήσιμα και μπορεί να εκπροσωπηθεί από άλλον βουλευτή.

[...]

6. Σε περιπτώσεις σχετικά με την υπεράσπιση προνομίου ή ασυλίας, η επιτροπή αποφασίζει εάν οι περιστάσεις συνιστούν διοικητικό ή άλλο περιορισμό επιβαλλόμενο στην ελεύθερη διακίνηση των βουλευτών που ταξιδεύουν προς και από τον τόπο συνεδρίασης του Κοινοβουλίου ή στην έκφραση γνώμης ή ψήφου κατά την άσκηση της εντολής τους ή αν εμπίπτουν στις περιπτώσεις του άρθρου 10 του πρωτοκόλλου περί προνομίων και ασυλιών που δεν αποτελούν θέμα εθνικής νομοθεσίας, και υποβάλλει πρόταση με την οποία καλεί την ενδιαφερόμενη αρχή να καταλήξει στα αναγκαία συμπεράσματα.

7. Η επιτροπή μπορεί να διατυπώσει αιτιολογημένη γνώμη σχετικά με την αρμοδιότητα της εν λόγω αρχής και σχετικά με το παραδεκτό της αιτήσεως, αλλά δεν αποφαινεται σε καμία περίπτωση για την ενοχή ή μη βουλευτών ούτε για το σκόπιμο ή μη της ποινικής δίωξης για την έκφραση γνώμης ή τις πράξεις που τους καταλογίζονται, ακόμη και στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η εξέταση της αιτήσεως παρέχει στην επιτροπή εμπεριστατωμένες πληροφορίες για την υπόθεση.

8. Η έκθεση της επιτροπής εγγράφεται αυτοδικαίως στην αρχή της ημερήσιας διάταξης της πρώτης συνεδρίασης μετά την κατάθεσή της. Δεν επιτρέπεται να κατατεθεί οποιαδήποτε τροπολογία στην πρόταση ή τις προτάσεις απόφασης.

Η συζήτηση περιορίζεται μόνο στους υπέρ και κατά λόγους για κάθε μία από τις προτάσεις άρσεως ή διατήρησης της ασυλίας ή προασπίσεως προνομίου ή ασυλίας.

Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 151, ο βουλευτής του οποίου τα προνόμια ή τις ασυλίες αφορά η υπόθεση δεν μπορεί να λάβει μέρος στη συζήτηση.

Η πρόταση ή οι προτάσεις απόφασης που περιέχονται στην έκθεση τίθενται σε ψηφοφορία κατά τη διάρκεια της πρώτης ώρας των ψηφοφοριών μετά τη συζήτηση.

Μετά από εξέταση του ζητήματος από το Κοινοβούλιο, διεξάγεται ξεχωριστή ψηφοφορία επί καθεμιάς από τις προτάσεις που περιλαμβάνει η έκθεση. Σε περίπτωση απόρριψης μιας προτάσεως, θεωρείται εγκριθείσα η αντίθετη απόφαση.

9. Ο Πρόεδρος ανακοινώνει αμέσως την απόφαση του Κοινοβουλίου στον ενδιαφερόμενο βουλευτή και την αρμόδια αρχή του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους, ζητώντας να ενημερώνεται ο ίδιος σχετικά με οιοσδήποτε εξελίξεις της σχετικής διαδικασίας και οιοσδήποτε σχετικές δικαστικές αποφάσεις. Μόλις ο Πρόεδρος λάβει τις πληροφορίες αυτές, τις κοινοποιεί στο Κοινοβούλιο με τον τρόπο που θεωρεί προσφορότερο, εν ανάγκη ύστερα από διαβούλευση με την αρμόδια επιτροπή.

[...]

11. Η επιτροπή εξετάζει αυτά τα ζητήματα και χειρίζεται τα όποια έγγραφα λάβει με τη μεγαλύτερη δυνατή εμπιστευτικότητα.

[...]»

7 Κατά το άρθρο 24 του εσωτερικού κανονισμού:

«1. Η Διάσκεψη των Προέδρων αποτελείται από τον Πρόεδρο του Κοινοβουλίου και τους Προέδρους των πολιτικών ομάδων. Ο Πρόεδρος πολιτικής ομάδας μπορεί να εκπροσωπηθεί από μέλος της ομάδας του.

2. Ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου προσκαλεί έναν από τους μη εγγεγραμμένους βουλευτές να συμμετάσχει στις συνεδριάσεις της Διάσκεψης των Προέδρων χωρίς δικαίωμα ψήφου.

[...]»

8 Κατά το άρθρο 103, παράγραφος 4, του εσωτερικού κανονισμού:

«Η εξέταση από την αρμόδια επιτροπή των αιτήσεων που υπόκεινται στις διαδικασίες τις σχετικές με την ασυλία, σύμφωνα με το άρθρο 7, λαμβάνει πάντα χώρα κλεισμένων των θυρών.»

9 Εξάλλου, το άρθρο 138 του εσωτερικού κανονισμού ορίζει τα εξής:

«1. Κάθε [...] μη νομοθετική πρόταση ψηφίσματος [που έχει εγκριθεί] σε επιτροπή και έχει καταψηφιστεί από λιγότερα από το ένα δέκατο των μελών της, εγγράφεται στο σχέδιο ημερήσιας διάταξης του Κοινοβουλίου για ψηφοφορία χωρίς τροπολογίες.

Το θέμα τίθεται τότε σε μοναδική ψηφοφορία εκτός εάν, πριν από την κατάρτιση του τελικού σχεδίου ημερήσιας διάταξης, πολιτικές ομάδες ή βουλευτές που αποτελούν συνολικά το ένα δέκατο των βουλευτών του Κοινοβουλίου ζητήσουν γραπτώς να παρασχεθεί δυνατότητα κατάθεσης τροπολογιών· στην περίπτωση αυτή ο Πρόεδρος ορίζει προθεσμία κατάθεσης τροπολογιών.

2. Για τα ζητήματα που εγγράφονται στο τελικό σχέδιο ημερήσιας διάταξης για ψηφοφορία χωρίς τροπολογίες δεν διεξάγεται συζήτηση, εκτός εάν το Κοινοβούλιο, όταν εγκρίνει την ημερήσια διάταξη του κατά την έναρξη της περιόδου συνόδου, αποφασίσει διαφορετικά ύστερα από πρόταση της Διάσκεψης των Προέδρων ή ζητηθεί συζήτηση από μία πολιτική ομάδα ή σαράντα τουλάχιστον βουλευτές.

3. Η Διάσκεψη των Προέδρων, κατά την κατάρτιση του τελικού σχεδίου ημερήσιας διάταξης μιας περιόδου συνόδου, μπορεί να προτείνει την εξέταση και άλλων θεμάτων χωρίς τροπολογίες ή χωρίς συζήτηση. Το Κοινοβούλιο, κατά την έγκριση της ημερήσιας διάταξής του, δεν μπορεί να δεχθεί οποιαδήποτε τέτοια πρόταση εφόσον μία πολιτική ομάδα ή σαράντα τουλάχιστον βουλευτές υποβάλουν γραπτώς τις αντιρρήσεις τους το αργότερο μία ώρα πριν από την έναρξη της περιόδου συνόδου.

[...]»

10 Το άρθρο 151, παράγραφος 1, του εσωτερικού κανονισμού προβλέπει τα εξής:

«1. Κάθε βουλευτής που το ζητεί, παίρνει το λόγο για προσωπικό ζήτημα στο τέλος της συζήτησης επί του θέματος της ημερήσιας διάταξης που συζητείται ή κατά την έγκριση των Συνοπτικών Πρακτικών της συνεδρίασης στην οποία αναφέρεται η αίτηση παρέμβασης.

Ο αγορητής δεν ομιλεί επί του αντικειμένου της συζήτησης, αλλά οφείλει να περιορισθεί στο να αντικρούσει είτε λεχθέντα κατά τη συζήτηση που τον αφορούν προσωπικά, είτε απόψεις που του αποδόθηκαν ή στο να διευκρινίσει προηγούμενες δηλώσεις του.»

Ιστορικό της διαφοράς

11 Ο προσφεύγων, B. Gollnisch, είναι μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και σύμβουλος της Περιφέρειας Rhon (Γαλλία). Είναι επίσης πρόεδρος της πολιτικής ομάδας Front national στο Conseil régional de la Région Rhône-Alpes.

12 Στις 3 Οκτωβρίου 2008 η πολιτική ομάδα Front national de la Région Rhône-Alpes συνέταξε ανακοινωθέν Τύπου με τίτλο «Υποθέσεις φακελώματος στην περιοχή: οι Ταρτούφοι εξεγείρονται».

13 Το ανακοινωθέν αυτό Τύπου είχε ως εξής:

«Η Περιφέρεια Ροδανού-Άλπεων αντέδρασε βίαια στο αίτημα παροχής γενικών πληροφοριών όσον αφορά την ύπαρξη ενδεχόμενων αιτήσεων αναπροσαρμογής του ωραρίου για θρησκευτικούς λόγους προερχόμενων από μη Χριστιανούς δημοσίους υπαλλήλους. Ο γενικός διευθυντής των υπηρεσιών χαρακτηρίζει αυτό το αίτημα “αντίθετο σε όλες τις δημοκρατικές αρχές που διέπουν την οργάνωση και τη λειτουργία της δημόσιας διοίκησης στη χώρα μας”. [Q. (ο πρόεδρος του Conseil régional de la Région Rhône-Alpes)] θεωρεί αυτή την έρευνα καταρχήν σοκαριστική. Είναι βολική και σαφώς γενναϊόδωρη, αλλά αγνοεί την επικαιρότητα και δείχνει κοντή μνήμη. Αγνοεί την επικαιρότητα διότι δεν είναι Χριστιανοί αυτοί που “εορτάζουν” το πέρας της περιόδου “νηστείας” (την ημέρα, αναπληρώνοντας εύθυμα τη νύχτα) σπάζοντας, καίγοντας, λιθοβολώντας. Αγνοεί την επικαιρότητα διότι οι Ρωμαίοι δεν κήκον από τους Χριστιανούς. Δείχνει κοντή μνήμη διότι το φακέλωμα της δημόσιας διοίκησης το 1902 αποφασίστηκε “υπέρ του πολιτεύματος”. Δείχνει κοντή μνήμη διότι στην εξουσία ήταν το “Αριστερό μπλοκ”, με τον “πατερούλη Combes” και τον Waldeck-Rousseau. Δείχνει κοντή μνήμη διότι οι μασονικές στοές, που έκαναν τη βρωμοδοουλειά, έγραφαν εύθυμα στους φακέλους “συμβίει εγγάμως με γυναίκα αραβικής καταγωγής”, έχοντας ήσυχη τη συνείδησή τους. Είναι γεγονός ότι τότε η Αριστερά επιθυμούσε να αγωνισθεί κατά των θρησκειών! Όμως ο σημερινός σκοπός της είναι να στηρίξει την εισβολή στην πατρίδα μας και την καταστροφή του πολιτισμού και των αξιών

μας από ένα Ισλάμ γεμάτο ανεκτικότητα, σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθερία, όπου βρίσκεται στην εξουσία: Σαουδική Αραβία, Ιράν, Σουδάν, Αφγανιστάν [...] και στα προάστια μας, και σύντομα σ' ολόκληρη τη χώρα μας, με τις ευλογίες των Στοών και της Αριστεράς;»

- 14 Στο πλαίσιο συνέντευξης Τύπου που πραγματοποιήθηκε στη Λυών (Γαλλία) στις 10 Οκτωβρίου 2008, ο προσφεύγων επιβεβαίωσε, μεταξύ άλλων, ότι το εν λόγω ανακοινωθέν Τύπου είχε συνταχθεί από πρόσωπα αρμόδια να ενεργούν εξ ονόματος των εκλεγμένων μελών του πολιτικού κόμματος του οποίου είναι επικεφαλής εντός του Conseil régional.
- 15 Κατόπιν καταγγελίας του Ligue internationale contre le racisme et l'antisemitisme (Διεθνούς Συνδέσμου για την καταπολέμηση του ρατσισμού και του αντισημιτισμού) (LICRA), οι γαλλικές αρχές κίνησαν ένδικη διαδικασία στις 22 Ιανουαρίου 2009 κατά αγνώστων για υποκίνηση φυλετικού μίσους.
- 16 Με έγγραφο της 9ης Ιουνίου 2010 προς τον Πρόεδρο του Κοινοβουλίου, ο προσφεύγων του ζήτησε να «διαμαρτυρηθεί εντόνως στις γαλλικές αρχές». Με το έγγραφο αυτό επισήμανε ότι δικαστήριο της Λυών είχε επιδιώξει τη σύλληψή του από την αστυνομία στις 4 Ιουνίου 2010 προκειμένου να απολογηθεί ενώπιόν του. Όπως διευκρίνισε ο προσφεύγων, «το περιοριστικό αυτό μέτρο [απαγορευόταν] από το γαλλικό Σύνταγμα (άρθρο 26), καθώς και από το πρωτόκολλο του 1965 για τα προνόμια και τις ασυλίες (νυν άρθρο 9 του πρωτοκόλλου 7 που προσαρτάται στη Συνθήκη), στο μέτρο που ο δικαστικός αυτός λειτουργός [δεν είχε] ζητήσει την άρση της βουλευτικής ασυλίας [του]».
- 17 Στις 14 Ιουνίου 2010 ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου ανακοίνωσε, κατά τη συνεδρίαση της ολομέλειας, ότι είχε λάβει εκ μέρους του προσφεύγοντος αίτηση προασπίσεως της ασυλίας του και, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 2, του εσωτερικού κανονισμού, διαβίβασε την αίτηση αυτή στην επιτροπή νομικών υποθέσεων.
- 18 Με έγγραφο της 25ης Οκτωβρίου 2010, που παρέλαβε το Κοινοβούλιο στις 3 Νοεμβρίου 2010, ο Υπουργός Δικαιοσύνης διαβίβασε στον Πρόεδρο του Κοινοβουλίου αίτηση άρσεως της βουλευτικής ασυλίας του προσφεύγοντος, βάσει εγγράφου που απηύθυνε στις 14 Σεπτεμβρίου 2010 ο γενικός εισαγγελέας του εφετείου της Λυών ζητώντας να κινηθεί ποινική δίωξη κατά του προσφεύγοντος και να παραπεμφθεί αυτός, εφόσον παραστεί ανάγκη, ενώπιον των αρμόδιων αρχών.
- 19 Στις 24 Νοεμβρίου 2010 ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου ανακοίνωσε σε συνεδρίαση της ολομέλειας ότι παρέλαβε αίτηση άρσεως της ασυλίας του προσφεύγοντος και, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 2, του εσωτερικού κανονισμού, διαβίβασε την αίτηση αυτή στην επιτροπή νομικών υποθέσεων.
- 20 Ο B. Rapkay ορίστηκε εισηγητής για τις δύο δικογραφίες που αφορούν τον προσφεύγοντα, ήτοι, αφενός, για τη σχετική με την άρση της ασυλίας του και, αφετέρου, για τη σχετική με τη μη προάσπιση της ασυλίας του.
- 21 Ο προσφεύγων διατύπωσε τις παρατηρήσεις του ενώπιον της επιτροπής νομικών υποθέσεων του Κοινοβουλίου στις 26 Ιανουαρίου 2011, όσον αφορά τόσο την αίτηση μη προασπίσεως της ασυλίας του όσο και την αίτηση άρσεώς της.
- 22 Στις 11 Απριλίου 2011 η επιτροπή νομικών υποθέσεων εξέδωσε πρόταση αποφάσεως του Κοινοβουλίου για την άρση της ασυλίας του προσφεύγοντος, καθώς και πρόταση αποφάσεως για τη μη προάσπιση της ασυλίας του.
- 23 Κατά τη συνεδρίαση της ολομέλειας της 10ης Μαΐου 2011, το Κοινοβούλιο αποφάσισε την άρση της ασυλίας του προσφεύγοντος και συγχρόνως τη μη προάσπισή της.

24 Η απόφαση περί άρσεως της ασυλίας του προσφεύγοντος είχε την ακόλουθη αιτιολογία:

- «Α. λαμβάνοντας υπόψη ότι ένας Γάλλος εισαγγελέας έχει ζητήσει την άρση της βουλευτικής ασυλίας του Bruno Gollnisch, βουλευτή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, προκειμένου να ερευνηθεί μια καταγγελία για φερόμενη υποκίνηση φυλετικού μίσους και, ενδεχομένως, να καταστεί δυνατή η προσαγωγή του Bruno Gollnisch ενώπιον ενός Γαλλικού Πρωτοδικείου, Εφετείου και Ακυρωτικού Δικαστηρίου,
- Β. λαμβάνοντας υπόψη ότι η άρση της ασυλίας του Bruno Gollnisch σχετίζεται με το φερόμενο αδίκημα της υποκίνησης φυλετικού μίσους συνεπεία ενός ανακοινωθέντος Τύπου της 3ης Οκτωβρίου 2008 της περιφερειακής ομάδας Rhône-Alpes του “Εθνικού Μετώπου”, του οποίου ο Bruno Gollnisch ήταν πρόεδρος,
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με το άρθρο 9 του Πρωτοκόλλου περί προνομίων και ασυλιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά τη διάρκεια των συνόδων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου τα μέλη του απολαύουν εντός της επικρατείας των κρατών τους των ασυλιών που αναγνωρίζονται στα μέλη του κοινοβουλίου της χώρας τους, και λαμβάνοντας υπόψη ότι τούτο δεν δύναται να εμποδίσει την άσκηση του δικαιώματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου να άρει την ασυλία ενός εκ των βουλευτών του,
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι σύμφωνα με το άρθρο 26 του Συντάγματος της Γαλλικής Δημοκρατίας κανένα μέλος του Κοινοβουλίου δεν είναι δυνατόν να συλληφθεί ή να αποτελέσει αντικείμενο άλλου στερητικού ή περιοριστικού της ελευθερίας μέτρου συνεπεία κακουργημάτων ή πλημμελημάτων παρά μόνον κατόπιν αδείας της Συνέλευσης στην οποία συμμετέχει, με εξαίρεση την περίπτωση διάπραξης σοβαρού εγκλήματος ή αυτοφώρου αδικήματος ή επιβολής οριστικής καταδίκης,
- Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι στην παρούσα υπόθεση το Κοινοβούλιο δεν έχει διαπιστώσει ενδείξεις περί *fumus persecutionis*, δηλαδή, μια αποχρώσα και συγκεκριμένη υπόνοια ότι η διαδικασία αυτή αποσκοπεί στο να παρεμποδίσει την πολιτική δραστηριότητα του βουλευτή,
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το αίτημα των γαλλικών αρχών δεν άπτεται των πολιτικών δραστηριοτήτων του Bruno Gollnisch ως βουλευτού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου· λαμβάνοντας υπόψη ότι, αντιθέτως, η αίτηση αφορά δραστηριότητες του Bruno Gollnisch με αμιγώς περιφερειακό και τοπικό χαρακτήρα υπό την ιδιότητά του ως συμβούλου της περιφέρειας Rhône-Alpes, εντολή την οποία ο Bruno Gollnisch ασκεί κατόπιν γενικών και άμεσων εκλογών και η οποία είναι διακριτή από την εντολή του ως βουλευτή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,
- Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο Bruno Gollnisch είχε προβεί σε μια δήλωση σχετικά με το λόγο δημοσίευσης του ανακοινωθέντος Τύπου από την πολιτική του ομάδα στο συμβούλιο της περιφέρειας Rhône-Alpes, το οποίο προκάλεσε την υποβολή αιτήσεως άρσεως της ασυλίας του, υποστηρίζοντας ότι αυτό είχε συνταχθεί από την ομάδα του “Εθνικού Μετώπου” στην περιφέρεια αυτή, καθώς και από το αρμόδιο για τις επικοινωνίες στέλεχος, το οποίο “ήταν εξουσιοδοτημένο να ομιλεί εξ ονόματος των εκλεγμένων εκπροσώπων του Εθνικού Μετώπου”· λαμβάνοντας υπόψη ότι η επίκληση της βουλευτικής ασυλίας σε μια τέτοια περίπτωση θα συνιστούσε ανεπίτρεπτη διεύρυνση των διατάξεων εκείνων που αποσκοπούν να αποτρέψουν κάθε προσβολή της εύρυθμης λειτουργίας και ανεξαρτησίας του Κοινοβουλίου,
- Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν υπάγεται στην αρμοδιότητα του Κοινοβουλίου αλλά στην αρμοδιότητα των δικαστικών αρχών να αποφασίζουν, διασφαλίζοντας όλες τις δημοκρατικές εγγυήσεις, σε ποιο βαθμό στοιχειοθετείται, σύμφωνα με το γαλλικό δίκαιο, η υποκίνηση σε φυλετικό μίσος καθώς και ποιες έννομες συνέπειες επισύρει η πράξη αυτή,

Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι είναι συνεπώς σκόπιμο στην υπόθεση αυτή να ζητηθεί η άρση της ασυλίας,

1. αποφασίζει να άρει την ασυλία του Bruno Gollnisch [...]».

25 Εξάλλου, η αιτιολογία της αποφάσεως περί μη προασπίσεως της ασυλίας του προσφεύγοντος συμπίπτει απολύτως με εκείνη της αποφάσεως περί άρσεως της ασυλίας του, με εξαίρεση ιδίως την αιτιολογική σκέψη I και το διατακτικό της εν λόγω αποφάσεως που έχουν ως εξής:

«Θ. [...] οι γαλλικές αρχές έχουν πλέον υποβάλει επισήμως αίτηση άρσεως της ασυλίας του προκειμένου να λάβουν στο μέλλον τα εν λόγω μέτρα και συνεπώς δεν είναι πλέον απαραίτητη στο πλαίσιο αυτό η υπεράσπιση της ασυλίας του Bruno Gollnisch

[...]

1. αποφασίζει, υπό το φως των προηγηθέντων, να μην [προασπίσει] την ασυλία και τα προνόμια του Bruno Gollnisch [...]».

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

26 Με δικόγραφα που κατατέθηκαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 7 Ιουλίου 2011, ο προσφεύγων άσκησε τις υπό κρίση προσφυγές ζητώντας την ακύρωση των αποφάσεων του Κοινοβουλίου περί άρσεως της ασυλίας του (υπόθεση T-346/11) και περί μη προασπίσεως της ασυλίας του (υπόθεση T-347/11), καθώς και χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που ισχυρίζεται ότι υπέστη.

27 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Γενικό Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας που προβλέπονται στο άρθρο 64 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, κάλεσε τους διαδίκους να καταθέσουν ορισμένα έγγραφα και τους απηύθυνε γραπτές ερωτήσεις. Οι διάδικοι συμμορφώθηκαν προς το αίτημα αυτό.

28 Με διάταξη του προέδρου του πρώτου τμήματος του Γενικού Δικαστηρίου της 3ης Ιουλίου 2012, διατάχθηκε η συνεκδίκαση των υποθέσεων T-346/11 και T-347/11 προς διευκόλυνση της έγγραφης και προφορικής διαδικασίας και προς έκδοση κοινής αποφάσεως, σύμφωνα με το άρθρο 50 του Κανονισμού Διαδικασίας.

29 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις προφορικές ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 10ης Ιουλίου 2012.

30 Στην υπόθεση T-346/11, ο προσφεύγων ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

— να ακυρώσει το από 10 Μαΐου 2011 σχετικό με την άρση της ασυλίας του ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, με το οποίο εγκρίθηκε η έκθεση του B. Rapkay με αριθμό A7-0155/2011,

— να του επιδικάσει το ποσό των 8 000 ευρώ για την ικανοποίηση της ηθικής του βλάβης,

— να του επιδικάσει το ποσό των 4 000 ευρώ για δαπάνες στις οποίες υπεβλήθη για τη νομική εκπροσώπησή του και την προετοιμασία της προσφυγής του.

- 31 Το Κοινοβούλιο ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη·
  - να καταδικάσει τον προσφεύγοντα στα δικαστικά έξοδα.
- 32 Στην υπόθεση T-347/11, ο προσφεύγων ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να ακυρώσει την απόφαση του Κοινοβουλίου της 10ης Μαΐου 2011 περί μη προασπίσεως της βουλευτικής ασυλίας του προσφεύγοντος, με την οποία εγκρίθηκε η έκθεση A7-0154/2011 του B. Rapkay·
  - να του επιδικάσει το ποσό των 8 000 ευρώ για την ικανοποίηση της ηθικής του βλάβης·
  - να του επιδικάσει το ποσό των 4 000 ευρώ για δαπάνες στις οποίες υπεβλήθη για τη νομική εκπροσώπησή του και την προετοιμασία της προσφυγής του.
- 33 Το Κοινοβούλιο ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να απορρίψει την προσφυγή ως απαράδεκτη·
  - επικουρικώς, να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη·
  - να καταδικάσει τον προσφεύγοντα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

Επί του καθεστώτος βουλευτικής ασυλίας που καθιερώνει το πρωτόκολλο

- 34 Υπενθυμίζεται ότι η βουλευτική ασυλία των ευρωβουλευτών, όπως προβλέπεται από τα άρθρα 9 και 10 του πρωτοκόλλου, περιλαμβάνει τις δύο μορφές προστασίας που ισχύουν κατά κανόνα και για τα μέλη των εθνικών Κοινοβουλίων των κρατών μελών, δηλαδή την ασυλία για τις γνώμες και τις ψήφους που έχουν δώσει κατά την άσκηση των κοινοβουλευτικών καθηκόντων τους και το κοινοβουλευτικό απαραβίαστο, το οποίο περιλαμβάνει καταρχήν την προστασία από δικαστική δίωξη (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 21ης Οκτωβρίου 2008, C-200/07 και C-201/07, Marra, Συλλογή 2008, σ. I-7929, σκέψη 24, και της 6ης Σεπτεμβρίου 2011, C-163/10, Patriciello, Συλλογή 2011, σ. I-7565, σκέψη 18).
- 35 Το άρθρο 8 του πρωτοκόλλου, το οποίο αποτελεί ειδική διάταξη ισχύουσα για κάθε ένδικη διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας ο ευρωβουλευτής χαιρεί ασυλίας για γνώμη εκφρασθείσα και ψήφο δοθείσα κατά την άσκηση των βουλευτικών του καθηκόντων, αποσκοπεί στην προστασία της ελευθερίας της εκφράσεως και της ανεξαρτησίας των ευρωβουλευτών, επομένως αποτελεί κώλυμα για οποιαδήποτε ένδικη διαδικασία που θα μπορούσε να κινηθεί εξαιτίας τέτοιας γνώμης ή ψήφου (απόφαση Patriciello, σκέψη 34 ανωτέρω, σκέψη 26).
- 36 Το Δικαστήριο υπενθύμισε ότι το άρθρο 8 του πρωτοκόλλου, λαμβανομένου υπόψη του σκοπού του, ο οποίος συνίσταται στην προστασία της ελευθερίας της εκφράσεως και της ανεξαρτησίας των ευρωβουλευτών, και του γράμματός του, το οποίο, εκτός της γνώμης, αναφέρεται ρητώς σε ψήφο δοθείσα από ευρωβουλευτή, προορίζεται κατά βάση να έχει εφαρμογή σε δηλώσεις οι οποίες γίνονται εντός των χώρων του Κοινοβουλίου (απόφαση Patriciello, σκέψη 34 ανωτέρω, σκέψη 29).

- 37 Το Δικαστήριο διευκρίνισε, εντούτοις, ότι δεν αποκλείεται δήλωση στην οποία προέβη ευρωβουλευτής εκτός των ως άνω χώρων να μπορεί να συνιστά γνώμη εκφρασθείσα κατά την άσκηση των καθηκόντων του υπό την έννοια του άρθρου 8 του πρωτοκόλλου, εφόσον η ύπαρξη τέτοιας γνώμης δεν εξαρτάται από τον τόπο στον οποίο έγινε η δήλωση άλλ' αντιθέτως από τη φύση της και το περιεχόμενό της (απόφαση Patriciello, σκέψη 34 ανωτέρω, σκέψη 30).
- 38 Το άρθρο 8 του πρωτοκόλλου, κάνοντας λόγο για γνώμη εκφρασθείσα από ευρωβουλευτή, είναι στενά συνδεδεμένο με την ελευθερία της εκφράσεως. Η ελευθερία της εκφράσεως, ως βασικό θεμέλιο των δημοκρατικών και πλουραλιστικών κοινωνιών και ως έκφραση των αξιών επί των οποίων στηρίζεται, κατά το άρθρο 2 ΣΕΕ, η Ένωση, αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 11 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, (ΕΕ 2010, C 83, σ. 389), ο οποίος, δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 1, ΣΕΕ, έχει το ίδιο νομικό κύρος με τις Συνθήκες. Η ελευθερία αυτή κατοχυρώνεται επίσης στο άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών η οποία υπεγράφη στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (απόφαση Patriciello, σκέψη 34 ανωτέρω, σκέψη 31).
- 39 Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η έννοια της «γνώμης» κατά το άρθρο 8 του πρωτοκόλλου πρέπει να ερμηνεύεται διασταλτικά και να καλύπτει κάθε άποψη ή δήλωση η οποία αντιστοιχεί, με βάση το περιεχόμενό της, στην έκφραση υποκειμενικών εκτιμήσεων (απόφαση Patriciello, σκέψη 34 ανωτέρω, σκέψη 32).
- 40 Προκύπτει επίσης από το γράμμα του άρθρου 8 του πρωτοκόλλου ότι, για να καλύπτεται από την ασυλία, η γνώμη του ευρωβουλευτή πρέπει να έχει δοθεί «κατά την άσκηση των καθηκόντων [του]», επομένως, προϋποτίθεται η ύπαρξη συνδέσμου μεταξύ της εκφρασθείσας γνώμης και των βουλευτικών καθηκόντων (απόφαση Patriciello, σκέψη 34 ανωτέρω, σκέψη 33).
- 41 Στην περίπτωση που πρόκειται για δηλώσεις ευρωβουλευτή λόγω των οποίων ασκήθηκε εναντίον του ποινική δίωξη στο κράτος μέλος καταγωγής του, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προβλεπόμενη από το άρθρο 8 του πρωτοκόλλου ασυλία ενδέχεται να περιαγάγει τις δικαστικές αρχές και τα εθνικά δικαιοδοτικά όργανα σε οριστική αδυναμία να ασκήσουν τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους για την κίνηση ποινικής δίωξης και την επιβολή ποινών για τα τελεσθέντα εγκλήματα προκειμένου να διασφαλίσουν την τήρηση της δημοσίας τάξεως στην επικράτειά τους και, περαιτέρω, να αφαιρέσει εντελώς το δικαίωμα δικαστικής προστασίας από τα πρόσωπα που εθίγησαν από τις δηλώσεις αυτές, συμπεριλαμβανομένου, κατά περίπτωση, του δικαιώματος να ζητήσουν αποζημίωση από τα πολιτικά δικαστήρια για την προκληθείσα ζημία (βλ., συναφώς, απόφαση Patriciello, σκέψη 34 ανωτέρω, σκέψη 34).
- 42 Λαμβανομένων υπόψη των συνεπειών αυτών, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο σύνδεσμος μεταξύ της εκφρασθείσας γνώμης και των βουλευτικών καθηκόντων πρέπει να είναι άμεσος και πρόδηλος (απόφαση Patriciello, σκέψη 34 ανωτέρω, σκέψη 35).
- 43 Εξάλλου, το άρθρο 9 του πρωτοκόλλου προβλέπει ότι ο βουλευτής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου απολαύει, εντός του εθνικού εδάφους, των ασυλιών που αναγνωρίζονται στα μέλη του κοινοβουλίου της χώρας του.
- 44 Η έκταση του απαραβίαστου που καθιερώνει το άρθρο 9 του πρωτοκόλλου προσδιορίζεται με γνώμονα τις σχετικές εθνικές διατάξεις (αποφάσεις Marra, σκέψη 34 ανωτέρω, σκέψη 25, και Patriciello, σκέψη 34 ανωτέρω, σκέψη 25) και, κατά συνέπεια, ενδέχεται να διαφοροποιείται αναλόγως του κράτους μέλους προελεύσεως του βουλευτή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
- 45 Επιπλέον, το απαραβίαστο του βουλευτή μπορεί να αρθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 9, τρίτο εδάφιο, του πρωτοκόλλου, όχι όμως και η προβλεπόμενη από το άρθρο 8 ασυλία (απόφαση Patriciello, σκέψη 34 ανωτέρω, σκέψη 27).

- 46 Επομένως, όταν εθνική αρχή διαβιβάζει στο Κοινοβούλιο αίτηση άρσεως ασυλίας, σ' αυτό απόκειται καταρχάς να εξακριβώσει αν το ιστορικό της οικείας αιτήσεως καλύπτεται δυνητικώς από το άρθρο 8 του πρωτοκόλλου, περίπτωση στην οποία δεν χωρεί άρση ασυλίας.
- 47 Αν το Κοινοβούλιο καταλήξει στο συμπέρασμα ότι το άρθρο 8 του πρωτοκόλλου δεν έχει εφαρμογή, πρέπει ακολούθως να εξακριβώσει αν ο βουλευτής του Κοινοβουλίου απολαύει της προβλεπόμενης στο άρθρο 9 του πρωτοκόλλου ασυλίας για τα πραγματικά περιστατικά που του καταλογίζονται και, αν συντρέχει η περίπτωση αυτή, να αποφασίσει αν η ασυλία αυτή πρέπει όντως να αρθεί.
- Επί της αναγκαίας διακρίσεως μεταξύ της άρσεως της ασυλίας και της προασπίσεως της ασυλίας κατά την έννοια του πρωτοκόλλου
- 48 Πρέπει καταρχάς να τονιστεί ότι, μολονότι η άρση της ασυλίας ενός βουλευτή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου προβλέπεται ρητώς στο άρθρο 9 του πρωτοκόλλου, εντούτοις δεν ισχύει το ίδιο για την προάσπιση της ασυλίας του, η οποία απορρέει από το άρθρο 6, παράγραφος 3, του εσωτερικού κανονισμού του Κοινοβουλίου, το οποίο δεν ορίζει την εν λόγω έννοια.
- 49 Το Δικαστήριο έκρινε, όσον αφορά το άρθρο 8 του πρωτοκόλλου, ότι ο εσωτερικός κανονισμός είναι εσωτερική οργανωτική πράξη η οποία δεν μπορεί να αναγνωρίσει υπέρ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου αρμοδιότητες που δεν του ανατίθενται ρητώς με νομοθετική πράξη, εν προκειμένω με το πρωτόκολλο, και ως εκ τούτου, ακόμη και αν το Κοινοβούλιο, κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερόμενου ευρωβουλευτή, λάβει, βάσει του εσωτερικού κανονισμού, απόφαση για τη υπεράσπιση της ασυλίας, η απόφαση αυτή αποτελεί γνώμη που δεν παράγει δεσμευτικά αποτελέσματα έναντι των εθνικών δικαστικών αρχών (απόφαση Marra, σκέψη 34 ανωτέρω, σκέψη 39).
- 50 Εξάλλου, το γεγονός ότι το δίκαιο κράτους μέλους προβλέπει διαδικασία για την υπεράσπιση των μελών του εθνικού κοινοβουλίου, χάρη στην οποία το εθνικό κοινοβούλιο μπορεί να παρεμβαίνει όταν το εθνικό δικαστήριο δεν αναγνωρίζει την ασυλία αυτή, δεν σημαίνει ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει τις ίδιες εξουσίες σε σχέση με τους ευρωβουλευτές που προέρχονται από το εν λόγω κράτος, αφού το άρθρο 8 του πρωτοκόλλου δεν προβλέπει ρητώς καμία τέτοια αρμοδιότητα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και δεν παραπέμπει στους κανόνες του εθνικού δικαίου (απόφαση Marra, σκέψη 34 ανωτέρω, σκέψη 40).
- 51 Από τη νομολογία αυτή προκύπτει ότι διαφορετική είναι η έννοια της προασπίσεως της ασυλίας όταν στηρίζεται στο άρθρο 8 του πρωτοκόλλου, που καθιερώνει απόλυτη ασυλία, το περιεχόμενο της οποίας καθορίζεται μόνον από το ευρωπαϊκό δίκαιο και δεν μπορεί να αρθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ή στο άρθρο 9 του πρωτοκόλλου, το οποίο παραπέμπει αντιθέτως στους κανόνες του εθνικού δικαίου του κράτους μέλους καταγωγής του βουλευτή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου όσον αφορά το περιεχόμενο και την έκταση του απαραβίαστου που του αναγνωρίζεται, το οποίο μπορεί, επιπλέον, εφόσον παραστεί ανάγκη, να αρθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
- 52 Στο μέτρο που το προβλεπόμενο στο άρθρο 9 του πρωτοκόλλου απαραβίαστο στηρίζεται στον νόμο και ο βουλευτής μπορεί να το στερηθεί μόνον αν το έχει άρει το Κοινοβούλιο, η προάσπιση της ασυλίας στο πλαίσιο των διατάξεων του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου χωρεί μόνο στην περίπτωση που, ελλείψει αιτήσεως άρσεως της ασυλίας βουλευτή, το απαραβίαστο, όπως προκύπτει από τις διατάξεις του εθνικού δικαίου του κράτους μέλους καταγωγής του βουλευτή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, θίγεται ιδίως με την επέμβαση των αστυνομικών αρχών ή των δικαστικών αρχών του κράτους μέλους καταγωγής του εν λόγω βουλευτή.
- 53 Υπό τις συνθήκες αυτές, ο βουλευτής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου θα μπορέσει να ζητήσει από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο την προάσπιση της ασυλίας του, όπως προβλέπει το άρθρο 6, παράγραφος 3, του εσωτερικού κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

- 54 Ως εκ τούτου, μια απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου επί αιτήσεως προασπίσεως της ασυλίας βουλευτή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου μπορεί να γίνει δεκτή μόνον εφόσον δεν έχει διαβιβασθεί από τις αρμόδιες εθνικές αρχές στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καμία αίτηση άρσεως της εν λόγω ασυλίας.
- 55 Η προάσπιση της ασυλίας αποτελεί συνεπώς για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έναν τρόπο παρεμβάσεως, κατόπιν αιτήσεως βουλευτή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, σε περιπτώσεις στις οποίες οι εθνικές αρχές παραβιάζουν ή πρόκειται να παραβιάσουν την ασυλία ενός από τα μέλη του.
- 56 Αντιθέτως, αν έχει υποβληθεί αίτηση άρσεως της ασυλίας από τις εθνικές αρχές, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρέπει να αποφασίσει αν θα άρει την εν λόγω ασυλία. Στην περίπτωση αυτή, η προάσπιση της ασυλίας δεν έχει λόγο ύπαρξης, καθόσον είτε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα άρει την ασυλία και επομένως δεν τίθεται ζήτημα προασπίσεώς της είτε θα αρνηθεί να άρει την εν λόγω ασυλία και η προάσπισή της θα είναι άσκοπη, καθόσον οι εθνικές αρχές θα ενημερωθούν ότι η αίτησή τους απορρίφθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και ότι η ασυλία δημιουργεί, ως εκ τούτου, πρόσκομμα στα μέτρα που θα μπορούσαν ή θα ήθελαν οι εν λόγω αρχές να λάβουν.
- 57 Η προάσπιση της ασυλίας στερείται, επομένως, αντικειμένου όταν υποβάλλεται από τις εθνικές αρχές αίτηση άρσεως της ασυλίας αυτής. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν υποχρεούται πλέον να ενεργήσει με δική του πρωτοβουλία λόγω της μη υποβολής επίσημης αιτήσεως από τις αρμόδιες αρχές κράτους μέλους, αλλά οφείλει αντιθέτως να λάβει απόφαση και, κατά συνέπεια, να απαντήσει στην εν λόγω αίτηση.

Επί της ασκήσεως του δικαιώματος προσφυγής και επί της εκτάσεως του ελέγχου που ασκεί το Γενικό Δικαστήριο στο πλαίσιο αυτό

- 58 Παρόλο που τα προνόμια και οι ασυλίες που αναγνωρίζονται υπέρ της Ένωσης από το πρωτόκολλο έχουν απλώς λειτουργικό χαρακτήρα, καθόσον αποσκοπούν στην αποφυγή παρακωλύσεως της λειτουργίας και περιορισμού της ανεξαρτησίας της Ένωσης, γεγονός παραμένει ότι αναγνωρίστηκαν ρητώς υπέρ των μονίμων και λοιπών υπαλλήλων των θεσμικών οργάνων της Ένωσης. Το γεγονός ότι τα προνόμια και οι ασυλίες προβλέπονται προς το δημόσιο κοινοτικό συμφέρον δικαιολογεί την παρεχόμενη στα θεσμικά όργανα εξουσία να αίρουν, όταν αυτό κρίνεται αναγκαίο, την ασυλία, πλην όμως δεν σημαίνει ότι τα συγκεκριμένα προνόμια και οι ασυλίες παραχωρούνται αποκλειστικώς στην Ένωση και όχι στους μονίμους υπαλλήλους της, στο λοιπό προσωπικό και στα μέλη του Κοινοβουλίου. Το πρωτόκολλο δημιουργεί, συνεπώς, ένα υποκειμενικό δικαίωμα υπέρ των ενδιαφερομένων, του οποίου ο σεβασμός εξασφαλίζεται από το σύστημα δικαστικής προστασίας που καθιερώνει η Συνθήκη (βλ. απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 19ης Μαρτίου 2010, T-42/06, Gollnisch κατά Κοινοβουλίου, σ. II-1135, σκέψη 94 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 59 Πρέπει εντούτοις να γίνει δεκτό ότι το Κοινοβούλιο διαθέτει πράγματι ευρεία εξουσία εκτιμήσεως ως προς τον προσανατολισμό που δύναται να δώσει σε απόφαση επί αιτήσεως άρσεως της ασυλίας ή προασπίσεως της ασυλίας, λόγω του πολιτικού χαρακτήρα που έχει μια τέτοια απόφαση (βλ., συναφώς, απόφαση Gollnisch κατά Κοινοβουλίου, σκέψη 58 ανωτέρω, σκέψη 101).
- 60 Εντούτοις, η άσκηση της εξουσίας αυτής δεν εξαιρείται του δικαστικού ελέγχου. Συγκεκριμένα, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι, στο πλαίσιο του ελέγχου αυτού, ο κοινοτικός δικαστής οφείλει να εξακριβώσει αν τηρήθηκαν οι διαδικαστικοί κανόνες, αν είναι ακριβή τα πραγματικά περιστατικά που δέχθηκε η Επιτροπή και αν δεν υπάρχει πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως των περιστατικών αυτών ή κατάχρηση εξουσίας (βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις του Δικαστηρίου της 25ης Ιανουαρίου 1979, 98/78, Racke, Συλλογή τόμος 1979/I, σ. 55, σκέψη 5, και της 22ας Οκτωβρίου 1991, C-16/90, Nölle, Συλλογή 1991, σ. I-5163, σκέψη 12).

61 Υπενθυμίζεται ότι, για την εξέταση αυτή, η επίκριση κατά της περιλήψεως της εκθέσεως της επιτροπής νομικών υποθέσεων πρέπει να θεωρηθεί ως στρεφόμενη κατά του αιτιολογικού της αποφάσεως περί άρσεως της ασυλίας (βλ., συναφώς, αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 15ης Οκτωβρίου 2008, T-345/05, Mote κατά Κοινοβουλίου, σ. II-2849, σκέψη 59, και Gollnisch κατά Κοινοβουλίου, σκέψη 58 ανωτέρω, σκέψη 98).

62 Η προσβαλλομένη απόφαση πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα των ανωτέρω σκέψεων.

Επί της προσφυγής ακυρώσεως στην υπόθεση T-346/11, περί άρσεως της ασυλίας του προσφεύγοντος

63 Ο προσφεύγων προβάλλει έξι λόγους προς στήριξη της προσφυγής του ακυρώσεως.

64 Προβάλλει, πρώτον, παράβαση του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου, δεύτερον, παραβίαση της «πάγιας νομολογίας» της επιτροπής νομικών υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, τρίτον, παραβίαση των αρχών της ασφάλειας δικαίου και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, τέταρτον, προσβολή της ανεξαρτησίας του βουλευτή, πέμπτον, παράβαση των διατάξεων του άρθρου 3, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, του εσωτερικού κανονισμού, σχετικά με τη διαδικασία που δύναται να καταλήξει σε έκπτωση του βουλευτικού αξιώματος, και, έκτον, παραβίαση της αρχής της κατ' αντιμωλίαν διαδικασίας και προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας.

65 Πρέπει καταρχάς να εξεταστούν από κοινού ο πρώτος και ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως.

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από παράβαση του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου, και επί του τετάρτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από προσβολή της ανεξαρτησίας του βουλευτή

66 Ο προσφεύγων υποστηρίζει, προς στήριξη του πρώτου λόγου ακυρώσεως, ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο αίροντας την ασυλία του με την αιτιολογία ότι οι απόψεις και εκτιμήσεις που περιλαμβάνει το επίδικο ανακοινωθέν Τύπου διατυπώθηκαν εκτός του πλαισίου της δραστηριότητάς του ως βουλευτή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Ο προσφεύγων φρονεί, εν προκειμένω, ότι η ελευθερία πολιτικού διαλόγου και η ελευθερία εκφράσεως του βουλευτή πρέπει να προστατεύονται, είτε χρησιμοποιούνται στο στενό πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου είτε όχι, και ότι η ασυλία του θα έπρεπε, κατά συνέπεια, να είχε προασπισθεί και όχι να αρθεί. Επισημαίνει, συγκεκριμένα, ότι το άρθρο 9 του πρωτοκόλλου αφορά όλες τις πράξεις που πραγματοποιούνται εκτός της ασκήσεως της βουλευτικής δραστηριότητας *stricto sensu*, οι οποίες καλύπτονται, εξάλλου, από την προβλεπόμενη στο άρθρο 8 του πρωτοκόλλου ασυλία. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο παρέβη, συνεπώς, το άρθρο 9 του πρωτοκόλλου.

67 Ο προσφεύγων προβάλλει εξάλλου, προς στήριξη του τετάρτου λόγου ακυρώσεως, ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν μπορούσε να άρει την ασυλία του κρίνοντας ότι εκείνος δεν είχε ασκήσει την ελευθερία του εκφράσεως κατά την άσκηση των καθηκόντων του ως βουλευτή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Διατείνεται, συγκεκριμένα, ότι δεν υπάρχει κανένα προηγούμενο στην πρακτική λήψεως αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που να προβλέπει για τον ευρωβουλευτή την υποχρέωση να προβάλλει την ιδιότητα αυτή προκειμένου να απολαύει των προνομίων και ασυλιών που συνδέονται με τη θητεία του, όταν εκφράζεται εκτός του συνήθους τόπου εργασίας της ολομέλειας.

68 Κατά τον προσφεύγοντα, επομένως, παραβιάστηκε η ελευθερία πολιτικού διαλόγου και, ως εκ τούτου, συντρέχει παράβαση του άρθρου 6, παράγραφος 1, του εσωτερικού κανονισμού.

69 Το Κοινοβούλιο αμφισβητεί τη βασιμότητα των ισχυρισμών αυτών.

70. Επισημαίνεται ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέτασε την αίτηση άρσεως της ασυλίας του προσφεύγοντος μόνον από πλευράς του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου, όπως προκύπτει τόσο από την αιτιολογία της εκθέσεως της επιτροπής νομικών υποθέσεων όσο και από τη σχετική με την άρση της ασυλίας του απόφαση.
71. Ο προσφεύγων αναγνωρίζει εξάλλου, με τα υπομνήματά του, ότι ορθώς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έκρινε ότι η αίτηση άρσεως της ασυλίας του έπρεπε να εξεταστεί μόνον από πλευράς του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου.
72. Επιπλέον, ο προσφεύγων επιβεβαίωσε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι, κατά την εκτίμησή του, το άρθρο 8 του πρωτοκόλλου δεν είχε εφαρμογή εν προκειμένω.
73. Οι διάδικοι συμφωνούν επομένως ως προς το ότι η αίτηση άρσεως της ασυλίας του προσφεύγοντος έπρεπε να εξεταστεί υπό το πρίσμα των διατάξεων του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου.
74. Συναφώς, πρέπει να διευκρινιστεί ότι, εν προκειμένω, οι απόψεις που περιλαμβάνονται στο επίμαχο ανακοινωθέν Τύπου και για τις οποίες επικρίνεται ο προσφεύγων αφορούν τον τρόπο με τον οποίο αντέδρασαν ο πρόεδρος και ο γενικός διευθυντής των υπηρεσιών του Conseil régional de la Région Rhône-Alpes σε αίτηση παροχής γενικών πληροφοριών όσον αφορά ορισμένους υπαλλήλους.
75. Δεν αμφισβητείται εξάλλου ότι οι απόψεις αυτές διατυπώθηκαν από τον εκπρόσωπο Τύπου της πολιτικής ομάδας Front National εντός του Conseil régional de la Région Rhône-Alpes, της οποίας πρόεδρος είναι ο προσφεύγων, που είναι επίσης εκλεγμένο μέλος του εν λόγω συμβουλίου.
76. Είναι επίσης αληθές ότι, στο πλαίσιο συνεντεύξεως Τύπου που πραγματοποιήθηκε στη Λυών στις 10 Οκτωβρίου 2008, ο προσφεύγων επιβεβαίωσε ότι το εν λόγω ανακοινωθέν είχε συνταχθεί από πρόσωπα εξουσιοδοτημένα να εκπροσωπούν τα εκλεγμένα μέλη της εν λόγω πολιτικής ομάδας στο Conseil régional.
77. Διαπιστώνεται, συνεπώς, ότι τα περιστατικά αυτά σχετίζονται άμεσα με τα καθήκοντα του προσφεύγοντος ως περιφερειακού συμβούλου και προέδρου της πολιτικής ομάδας Front National στο Conseil régional de la Région Rhône-Alpes. Λόγω της ιδιότητάς του αυτής εξάλλου, όπως προκύπτει από τη δικογραφία και ειδικότερα από τα παραρτήματα Α6, Α8 και Α10 του δικογράφου της προσφυγής και του παραρτήματος Β2 του υπομνήματος αντικρούσεως, διώκεται από τις γαλλικές αρχές.
78. Ως εκ τούτου, δεν υφίσταται σύνδεσμος μεταξύ των επίμαχων απόψεων για τις οποίες επικρίνεται ο προσφεύγων και των καθηκόντων του ως βουλευτή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ούτε, κατά μείζονα λόγο, άμεσος και πρόδηλος σύνδεσμος μεταξύ των επίμαχων απόψεων και του λειτουργήματος του βουλευτή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ο οποίος θα μπορούσε να δικαιολογήσει την εφαρμογή του άρθρου 8 του πρωτοκόλλου, όπως έχει ερμηνευθεί από το Δικαστήριο (βλ. σκέψη 42 ανωτέρω).
79. Κατά συνέπεια, ορθώς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έκρινε ότι έπρεπε να εξεταστεί η αίτηση άρσεως της ασυλίας υπό το πρίσμα μόνον του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου και όχι του άρθρου 8.
80. Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου, ο προσφεύγων απολαύει, εντός του γαλλικού εδάφους, των ασυλιών που αναγνωρίζονται στα μέλη του Κοινοβουλίου της χώρας αυτής, οι οποίες καθορίζονται στο άρθρο 26 του γαλλικού Συντάγματος.
81. Εν προκειμένω, ο προσφεύγων προσάπτει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ότι ήρε την ασυλία του με την αιτιολογία ότι οι επίμαχες απόψεις για τις οποίες επικρίνεται διατυπώθηκαν εκτός του πλαισίου των δραστηριοτήτων του ως βουλευτή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ενώ, όπως ο ίδιος υποστηρίζει, το άρθρο 9 του πρωτοκόλλου αφορά όλες τις πράξεις που πραγματοποιούνται εκτός του πλαισίου της

ασκήσεως της βουλευτικής δραστηριότητας *stricto sensu* και σκοπεί στην προστασία του πολιτικού διαλόγου και της ελευθερίας εκφράσεως του βουλευτή, ανεξαρτήτως του αν χρησιμοποιούνται στο στενό πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

82 Υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 26 του γαλλικού Συντάγματος προβλέπει τα εξής:

«Κανένα μέλος του Κοινοβουλίου δεν δύναται να διωχθεί, να καταζητηθεί, να συλληφθεί, να κρατηθεί ή να δικασθεί για γνώμη που εξέφρασε ή ψήφο κατά την άσκηση των καθηκόντων του.

Σύλληψη ή άλλο στερητικό ή περιοριστικό της ελευθερίας μέτρο εις βάρος βουλευτή για κακούργημα ή πλημμέλημα επιτρέπεται μόνον κατόπιν αδείας του προεδρείου της Εθνοσυνελεύσεως της οποίας αυτός αποτελεί μέλος. Η άδεια δεν απαιτείται σε περίπτωση αυτόφωρου κακούργηματος ή πλημμελήματος ή τελεσίδικης καταδίκης.

Η κράτηση, τα μέτρα στερήσεως ή περιορισμού της ελευθερίας ή η δίωξη μέλους του Κοινοβουλίου αναστέλλονται κατά τη διάρκεια της συνόδου, εφόσον το ζητήσει η Εθνοσυνέλευση στην οποία ανήκει.

[...]»

83 Μολονότι ο προσφεύγων δεν διευκρινίζει αν επιθυμεί να εφαρμοστεί υπέρ του η ασυλία ή το απαραβίαστο που προβλέπουν αυτές οι διατάξεις, πρέπει εντούτοις να γίνει δεκτό ότι, με την επιχειρηματολογία του, επιδιώκει στην πραγματικότητα το προνόμιο της ασυλίας κατά το άρθρο 26, πρώτο εδάφιο, του γαλλικού Συντάγματος, στο μέτρο που θεωρεί ότι δεν μπορεί να του ασκηθεί δίωξη ή να κριθεί για τις γνώμες που εξέφρασε κατά την άσκηση των καθηκόντων του.

84 Για να εφαρμοστούν υπέρ του οι διατάξεις του άρθρου 26, πρώτο εδάφιο, του γαλλικού Συντάγματος πρέπει επομένως, όπως και όσον αφορά το άρθρο 8 του πρωτοκόλλου, οι γνώμες που εξέφρασε μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου να έχουν διατυπωθεί κατά την άσκηση των καθηκόντων του ως βουλευτή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, καθόσον λόγω της ιδιότητάς του αυτής απολαύει, δυνάμει του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου, της ασυλίας που αναγνωρίζει το γαλλικό Σύνταγμα.

85 Διαπιστώνεται ότι η περίπτωση αυτή δεν συντρέχει εν προκειμένω (βλ. σκέψεις 74 έως 78 ανωτέρω).

86 Συνεπώς, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν υπέπεσε σε πλάνη κρίνοντας ότι:

«[...] Το αίτημα των γαλλικών αρχών δεν άπτεται των πολιτικών δραστηριοτήτων του Bruno Gollnisch ως βουλευτού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου [...], αντιθέτως, η αίτηση αφορά δραστηριότητες του Bruno Gollnisch με αμιγώς περιφερειακό και τοπικό χαρακτήρα υπό την ιδιότητά του ως σύμβουλος της περιφέρειας Rhône-Alpes, εντολή την οποία [...] ασκεί κατόπιν γενικών και άμεσων εκλογών και η οποία είναι διακριτή από την εντολή του ως βουλευτή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου [...]».

87 Εντεύθεν προκύπτει επίσης ότι δεν ασκεί επιρροή το κατά πόσον ο βουλευτής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου προέβαλε την ιδιότητά του όταν εξέφρασε τις επίμαχες απόψεις, καθόσον το στοιχείο αυτό δεν λαμβάνεται υπόψη για να εξακριβωθεί αν οι εν λόγω απόψεις διατυπώθηκαν κατά την άσκηση των καθηκόντων του ενδιαφερομένου.

88 Τέλος, στο μέτρο που, με τα επιχειρήματα που προέβαλε, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι δεν ενήργησε στο πλαίσιο της ασκήσεως των καθηκόντων του ως βουλευτή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, αλλά μόνο στο πλαίσιο των πολιτικών δραστηριοτήτων που μπορεί να ασκεί κάθε μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου πέραν των εν λόγω καθηκόντων και ότι, ως εκ τούτου, δεν έχει εφαρμογή εν προκειμένω το άρθρο 26, πρώτο εδάφιο, του γαλλικού Συντάγματος, αλλά το άρθρο 26, δεύτερο ή τρίτο εδάφιο, αυτού, διαπιστώνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 26, τρίτο εδάφιο, του γαλλικού

Συντάγματος, οι διώξεις είναι δυνατές εφόσον δεν έχει αντίρρηση το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, πράγμα που σημαίνει ότι δεν απαιτείται προς τούτο η άρση του απαραβίαστου του οποίου απολαύει ο βουλευτής.

- 89 Περαιτέρω και κατά το μέτρο που απαιτείται, υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 9 του πρωτοκόλλου προβλέπει ρητώς τη δυνατότητα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου να άρει την ασυλία της οποίας απολαύει δυνητικώς ο βουλευτής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου βάσει της διατάξεως αυτής.
- 90 Δεν μπορεί, συνεπώς, να προσαφθεί στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το γεγονός ότι έκρινε σκόπιμο, υπό τις περιστάσεις της προκειμένης περιπτώσεως και κατόπιν αιτήματος του Υπουργού Δικαιοσύνης, να άρει την απορρέουσα από το πρωτόκολλο ασυλία του προσφεύγοντος προκειμένου να καταστεί δυνατή η κίνηση ένδικης διαδικασίας από τις γαλλικές δικαστικές αρχές.
- 91 Τέλος, κατά το μέτρο που ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα μπορούσε να άρει την ασυλία του σε τέτοια περίπτωση, αλλά δεν θα το έκανε υπό τις συνήθεις συνθήκες λαμβανομένης υπόψη της προηγούμενης πρακτικής του λήψεως αποφάσεων, το επιχείρημα αυτό συγχέεται κατ' ουσίαν με εκείνο που προβλήθηκε προς στήριξη του δευτέρου και τρίτου λόγου ακυρώσεως των οποίων η εξέταση θα ακολουθήσει κατωτέρω.
- 92 Συνεπώς, πρέπει να απορριφθεί τόσο ο πρώτος όσο και ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως.

Επί του δευτέρου και του τρίτου λόγου ακυρώσεως, που αντλούνται, αφενός, από παραβίαση της «πάγιας νομολογίας» της επιτροπής νομικών υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στον τομέα της ελευθερίας εκφράσεως και του *fundus persecutionis* και, αφετέρου, από παραβίαση των αρχών της ασφάλειας δικαίου, της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ίσης μεταχειρίσεως

- 93 Ο προσφεύγων υποστηρίζει, προς στήριξη του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει την ευχέρεια να εισάγει δικές του αρχές, δημιουργώντας με τον τρόπο αυτό μια οιονεί «νομολογία», ιδίως στον τομέα της βουλευτικής ασυλίας, η οποία επιβάλλεται στα λοιπά όργανα.
- 94 Οι σχετικές με αιτήσεις άρσεως ασυλίας συνεδριάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που έχουν μέχρι σήμερα υποβληθεί ενώπιόν του του παρέσχον τη δυνατότητα να αντλήσει γενικές αρχές, οι οποίες περιελήφθησαν στο ψήφισμα που εξέδωσε κατά τη σύνοδο της 10ης Μαρτίου 1987 (ΕΕ C 99, σ. 44), βάσει της εκθέσεως του κ. *Donnez* για την περάτωση της διαδικασίας διαβουλεύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με το σχέδιο πρωτοκόλλου για την αναθεώρηση του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων όσον αφορά τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (A2-121/86).
- 95 Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έθεσε στο πλαίσιο αυτό τις αρχές για την προστασία των βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου αποφασίζοντας σε πολλές περιπτώσεις τη μη άρση της ασυλίας τους, ιδίως όταν πρόκειται για την προστασία της ελευθερίας εκφράσεως και, ειδικότερα, όταν οι διώξεις υποκινούνται από τους πολιτικούς αντιπάλους τους ή από την εκτελεστική εξουσία.
- 96 Οι αρχές που αντλούνται στο πλαίσιο της εν λόγω «πάγιας νομολογίας» συνοψίζονται σε έγγραφο της αρμόδιας για νομικά θέματα και για την εσωτερική αγορά επιτροπής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το οποίο τιτλοφορείται «Ανακοίνωση προς τα μέλη αριθ. 11/2003», της 6ης Ιουνίου 2003 (στο εξής: ανακοίνωση 11/2003).
- 97 Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι οι απόψεις που του προσάπτονται εντάσσονται σαφώς στο πλαίσιο του ρόλου του ως εκπροσώπου της πολιτικής ομάδας στην οποία ανήκει και ως προέδρου της περιφερειακής κοινοβουλευτικής ομάδας της ίδιας πολιτικής ομάδας, ενώ είναι επίσης βουλευτής της ομάδας αυτής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Κατά την εκτίμησή του, δεν μπορεί, κατά συνέπεια, να

θεωρηθεί ότι οι απόψεις του δεν συνδέονταν άμεσα με την πολιτική δραστηριότητά του. Θεωρεί, ως εκ τούτου, ότι η επιτροπή νομικών υποθέσεων εκτίμησε προδήλως κακόπιστα ότι είχε διατυπώσει τις εν λόγω απόψεις εκτός του πλαισίου της ασκήσεως των καθηκόντων του ως βουλευτής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

- 98 Προκύπτει, κατά συνέπεια, παραβίαση όχι μόνον των προαναφερθεισών αρχών στον τομέα της ελευθερίας εκφράσεως των βουλευτών, αλλά και του *fumus persecutionis*, στο μέτρο που η ποινική διαδικασία έχει ως αφετηρία την καταγγελία με πολιτική αγωγή που υπέβαλε ο LICRA, ο οποίος συστάθηκε και εξακολουθεί να διοικείται από δηλωμένους πολιτικούς αντιπάλους του προσφεύγοντος, τόσο σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο όσο και στο εσωτερικό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
- 99 Εξάλλου, ο προσφεύγων εκτιμά κατ' ουσίαν ότι η συμπεριφορά των γαλλικών αρχών, ιδίως των δικαστικών, αποδεικνύει επίσης την ύπαρξη *fumus persecutionis*.
- 100 Κατά τον προσφεύγοντα, οι αρχές που έχει θέσει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σκοπούν, σε μια τέτοια κατάσταση, στην προστασία του βουλευτή από ενδεχόμενη άρση της ασυλίας του.
- 101 Τέλος, ο προσφεύγων υποστηρίζει κατ' ουσίαν, προς στήριξη του τρίτου λόγου του ακυρώσεως, ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αφενός, παραβιάζοντας τις αρχές και τη «νομολογία» που έθεσε στον τομέα της ελευθερίας εκφράσεως και του *fumus persecutionis*, παραβίασε τις αρχές της ασφάλειας δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και, αφετέρου, αίροντας την ασυλία του αντιθέτως προς τη «νομολογία» του, παραβίασε επίσης την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ των βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
- 102 Το Κοινοβούλιο αμφισβητεί τη βασιμότητα των επιχειρημάτων αυτών.
- 103 Δεδομένου ότι ο προσφεύγων προβάλλει κατ' ουσίαν, στο πλαίσιο του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, παραβίαση της «πάγια νομολογίας» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στον τομέα της ασυλίας, όπως απορρέει από την ανακοίνωση 11/2003 και, στο πλαίσιο του τρίτου λόγου ακυρώσεως, ότι η παραβίαση αυτής της «πάγια νομολογίας» συνεπάγεται παραβίαση των αρχών της ασφάλειας δικαίου, της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ίσης μεταχειρίσεως, πρέπει καταρχάς να εξεταστεί η νομική φύση της ανακοινώσεως 11/2003.
- Επί της νομικής φύσεως της ανακοινώσεως 11/2003 και επί του ελέγχου που άσκησε το Γενικό Δικαστήριο
- 104 Πρέπει καταρχάς να γίνει μνεία της ανακοινώσεως 11/2003, η οποία έχει ως εξής:

«Η γραμματεία [της επιτροπής νομικών θεμάτων και εσωτερικής αγοράς] συνέταξε το συνημμένο έγγραφο κατόπιν αιτήματος της επιτροπής. Προσδιόρισε τις περιπτώσεις στις οποίες υποβλήθηκαν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αιτήσεις άρσεως ασυλίας σε υποθέσεις αφορώσες την ελευθερία εκφράσεως από το 1979 και προσπάθησε να αντλήσει κοινές αρχές, λαμβάνοντας υπόψη την τελική ψήφο της Ολομέλειας.

[...]

Μολονότι το άρθρο [9], πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', του πρωτοκόλλου αναφέρεται στις ασυλίες που αναγνωρίζονται στα μέλη του οικείου εθνικού Κοινοβουλίου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο [...] έχει τη δυνατότητα να θέσει δικές του αρχές, δημιουργώντας με τον τρόπο αυτό μια οιονεί «νομολογία».

[...]

Οι ως άνω αρχές ή νομολογία θα έπρεπε να έχουν ως αποτέλεσμα την καθιέρωση μιας συγκλίνουσας έννοιας της ασυλίας των βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η οποία θα έπρεπε να είναι καταρχήν ανεξάρτητη από τις διάφορες πρακτικές των εθνικών Κοινοβουλίων [...] [Εκτιμώντας] ότι έχει εξεταστεί αν η ασυλία προβλέπεται στο πλαίσιο της εθνικής νομοθεσίας, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο [...] εφαρμόζει πάγιες αρχές όταν πρόκειται να αποφασίσει την άρση ασυλίας.

[...]

Αρχή 2: είναι θεμελιώδης αρχή το ότι, στις περιπτώσεις στις οποίες οι πράξεις που προσάπτονται σε βουλευτή εμπίπτουν στο πλαίσιο της πολιτικής δράσης του ή συνδέονται άμεσα με αυτή, δεν χωρεί άρση της ασυλίας.

Ως έκφραση γνώμης στο πλαίσιο της πολιτικής δράσης του βουλευτή νοείται η διατύπωση απόψεως (ακόμη και από το βήμα που προορίζεται για το κοινό εθνικού Κοινοβουλίου) σε δημόσιες συναθροίσεις, σε πολιτικές δημοσιεύσεις, στον Τύπο, σε βιβλίο, στην τηλεόραση, διά της υπογραφής πολιτικής δηλώσεως ή ακόμη σε δικαστήριο [...] Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αρνήθηκε επίσης να άρει την ασυλία για δευτερεύουσες καταγγελίες, σε περιπτώσεις στις οποίες η κύρια καταγγελία συνδεόταν με την έκφραση πολιτικής απόψεως.

Το περιεχόμενο της προφορικής ή γραπτής διατυπώσεως απόψεως δεν ασκεί επιρροή, ιδίως στην περίπτωση που η έκφραση της γνώμης αφορά κάποιον άλλον πολιτικό ή το αντικείμενο του πολιτικού διαλόγου. Μπορεί πάντως να αποτελέσει αντικείμενο ορισμένων αντιρρήσεων:

[...]

3. επισημαίνεται συχνά στις εκθέσεις ότι η έκφραση γνώμης δεν επιτρέπεται να συνιστά υποκίνηση μίσους, δυσφήμιση ή προσβολή των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου ή προσβολή της τιμής ή της φήμης ομάδων ή προσώπων. Πάντως, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει υιοθετήσει με συνέπεια μια ιδιαίτερος φιλελεύθερη στάση όσον αφορά την έκφραση γνώμης στον πολιτικό στίβο, παρατηρώντας ότι στον χώρο αυτό είναι συχνά δυσχερές να γίνει διάκριση μεταξύ έντονης αντιπαράθεσης και δυσφήμισης.

[...]

Η έννοια του *fumus persecutionis*, δηλαδή το τεκμήριο ότι οι δικαστικές διώξεις κατά βουλευτή κινούνται με σκοπό την παρεμπόδιση των πολιτικών δραστηριοτήτων του, παραδείγματος χάριν, εάν η έρευνα γίνεται κατόπιν ανώνυμων καταγγελιών ή όταν το αίτημα διατυπώνεται αφότου έχει παρέλθει μεγάλο χρονικό διάστημα από τις επίμαχες πράξεις. Παραδείγματος χάριν, όταν οι διώξεις προς ικανοποίηση βλάβης λόγω δυσφημίσεως κινούνται από πολιτικό αντίπαλο, γίνεται δεκτό ότι, μέχρι αποδείξεως του εναντίου, πρέπει να θεωρείται ότι αποσκοπούν στο να βλάψουν τον οικείο βουλευτή και όχι να επιτύχουν την αποκατάσταση της ζημίας. Το *fumus persecutionis* τεκμαίρεται ιδίως όταν οι διώξεις αφορούν παλαιά πραγματικά περιστατικά, κινούνται κατά τη διάρκεια εκλογικής περιόδου, αποβλέπουν στον παραδειγματισμό κλπ.

Αρχή 3: όταν οι διώξεις κινούνται από πολιτικό αντίπαλο δεν χωρεί, μέχρι αποδείξεως του εναντίου, άρση της ασυλίας στο μέτρο που οι διώξεις πρέπει να θεωρηθεί ότι αποσκοπούν στο να βλάψουν τον οικείο βουλευτή και όχι να επιτύχουν την αποκατάσταση της ζημίας. Ομοίως, όταν οι διώξεις κινούνται υπό περιστάσεις που παραπέμπουν σε πρόθεση βλάβης του οικείου βουλευτή.

[...]»

- 105 Πρέπει να αναγνωριστεί ότι ορθώς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υποστηρίζει ότι το έγγραφο αυτό, το οποίο συνέταξε η γραμματεία της επιτροπής νομικών θεμάτων και εσωτερικής αγοράς, δεν αποτελεί πράξη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, αλλά απλή σύνθεση της προηγούμενης πρακτικής λήψεως αποφάσεων της επιτροπής αυτής στον οικείο τομέα.
- 106 Εξάλλου, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, δικαίωμα επικλήσεως της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης έχει κάθε ιδιώτης που βρίσκεται σε μια κατάσταση στην οποία η κοινοτική διοίκηση, παρέχοντάς του σαφείς διαβεβαιώσεις, του δημιούργησε δικαιολογημένες προσδοκίες (απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Ιουλίου 2004, C-37/02 και C-38/02, Di Lenardo και Dilexport, σ. I-6911, σκέψη 70, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 17ης Δεκεμβρίου 1998, T-203/96, Embassy Limousines & Services κατά Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, σ. II-4239, σκέψη 74). Τέτοιες διαβεβαιώσεις αποτελούν, υπό οποιαδήποτε μορφή και αν παρέχονται, οι ακριβείς, ανεπιφύλακτες και συγκλίνουσες πληροφορίες που προέρχονται από εγκεκριμένες και αξιόπιστες πηγές (βλ., συναφώς, αποφάσεις του Δικαστηρίου της 25ης Μαΐου 2000, C-82/98 P, Kögler κατά Δικαστηρίου, σ. I-3855, σκέψη 33, και του Γενικού Δικαστηρίου της 18ης Οκτωβρίου 2011, T-439/09, Purvis κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 2011, σ. II-7231, σκέψη 69). Αντιθέτως, ο ιδιώτης δεν δύναται να επικαλεστεί προσβολή αυτής της αρχής, αν η διοίκηση δεν του έχει παράσχει σαφείς διαβεβαιώσεις (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 24ης Νοεμβρίου 2005, C-506/03, Γερμανία κατά Επιτροπής, που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 58, και της 22ας Ιουνίου 2006, C-182/03 και C-217/03, Βέλγιο και Forum 187 κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. I-5479, σκέψη 147). Επιπλέον, μόνον οι διαβεβαιώσεις που συνάδουν με τα ισχύοντα πρότυπα μπορούν να στοιχειοθετήσουν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 30ής Ιουνίου 2005, T-347/03, Branco κατά Επιτροπής, σ. II-2555, σκέψη 102, και της 23ης Φεβρουαρίου 2006, T-282/02, Cementbouw Handel & Industrie κατά Επιτροπής, σ. II-319, σκέψη 77).
- 107 Στο μέτρο που η ανακοίνωση 11/2003 δεν αποτελεί πράξη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, αλλά απλή σύνθεση της προηγούμενης πρακτικής λήψεως αποφάσεων της επιτροπής νομικών θεμάτων και εσωτερικής αγοράς εκ μέρους της Γενικής Γραμματείας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με σκοπό την ευαισθητοποίηση των βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σε σχέση με την εν λόγω πρακτική, και εφόσον, κατά συνέπεια, ένα τέτοιο έγγραφο δεν δεσμεύει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, συνάγεται το συμπέρασμα ότι δεν είναι δυνατό να περιέχει το έγγραφο αυτό ακριβείς, ανεπιφύλακτες και συγκλίνουσες πληροφορίες προερχόμενες από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και δυνάμενες να αποτελέσουν σαφείς διαβεβαιώσεις εκ μέρους του, οι οποίες να δημιούργησαν δικαιολογημένες προσδοκίες στους βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
- 108 Εντεύθεν προκύπτει ότι, εν πάση περιπτώσει, ο προσφεύγων δεν μπορεί να υποστηρίξει ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο παραβίασε την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης παραλείποντας να στηριχθεί σε έγγραφο που δεν αποτελεί πράξη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
- 109 Πρέπει ωστόσο να υπομνησθεί ότι τα όργανα οφείλουν να ασκούν τις αρμοδιότητές τους σύμφωνα με τις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης, όπως είναι η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως και η αρχή της χρηστής διοικήσεως, και ότι, λαμβανομένων υπόψη των αρχών αυτών, σε αυτά απόκειται να λαμβάνουν υπόψη τις ήδη ληφθείσες αποφάσεις επί παρεμφερών αιτήσεων και να διερωτώνται με ιδιαίτερη επιμέλεια επί του κατά πόσον πρέπει να λάβουν απόφαση προς την ίδια κατεύθυνση. Επιπλέον, οι αρχές της ίσης μεταχειρίσεως και της χρηστής διοικήσεως πρέπει να συνάδουν με την τήρηση της νομιμότητας (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Μαρτίου 2011, C-51/10 P, Agencja Wydawnicza Technopol κατά ΓΕΕΑ, Συλλογή 2011, σ. I-1541, σκέψεις 73 έως 75 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 110 Υπενθυμίζεται, συναφώς, ότι η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως απαγορεύει, μεταξύ άλλων, να τυγχάνουν διαφορετικής μεταχειρίσεως παρεμφερείς καταστάσεις, εκτός αν αυτή η διαφορετική μεταχείριση δικαιολογείται αντικειμενικώς (βλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 16ης Δεκεμβρίου 2008, C-127/07,

Arcelor Atlantique et Lorraine κ.λπ., Συλλογή 2008, σ. I-9895, σκέψη 23, και της 14ης Οκτωβρίου 2010, C-67/09 P, Nuova Agricast και Cofra κατά Επιτροπής, σ. I-9811, σκέψη 78 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 111 Περαιτέρω, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι, μεταξύ των εγγυήσεων που παρέχει η έννομη τάξη της Ένωσης όσον αφορά τις διοικητικές διαδικασίες, περιλαμβάνεται, ιδίως, η αρχή της χρηστής διοικήσεως, με την οποία συνδέεται η υποχρέωση του αρμοδίου θεσμικού οργάνου να ερευνά, με επιμέλεια και αμεροληψία, όλα τα κρίσιμα στοιχεία της συγκεκριμένης περιπτώσεως (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 21ης Νοεμβρίου 1991, C-269/90, Technische Universität München, Συλλογή 1991, σ. I-5469, σκέψη 14, και της 29ης Μαρτίου 2012, C-505/09 P, Επιτροπή κατά Εσθονίας, σκέψη 95).
- 112 Πρέπει επομένως να γίνει δεκτό ότι, με τον λόγο ακυρώσεως που αντλείται από παραβίαση της «πάγιας νομολογίας» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στον τομέα της ασυλίας, ο προσφεύγων επιθυμεί να προβάλει παραβίαση των αρχών της χρηστής διοικήσεως και της ίσης μεταχειρίσεως.
- 113 Ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι η ανακοίνωση 11/2003 περιέχει αρκούντως σαφείς ενδείξεις όσον αφορά τη στάση που μπορούν να αναμένουν τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από εκείνο όταν καλείται να αποφανθεί επί του ζητήματος της ασυλίας βουλευτή, ιδίως υπό το πρίσμα της ελευθερίας εκφράσεως και του *fumus persecutionis*, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να αποκλίνει μόνον αν έχει παρασχεθεί επαρκής αιτιολογία επί του σημείου αυτού.
- 114 Πρέπει να υπομνησθεί, συναφώς, ότι η επιβαλλόμενη από το άρθρο 296 ΣΛΕΕ αιτιολογία πρέπει να είναι προσαρμοσμένη στη φύση της οικείας πράξεως και να διαφαίνεται από αυτήν κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο η συλλογιστική της κοινοτικής αρχής που εκδίδει την πράξη κατά τρόπο που να καθιστά δυνατό στους ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους που δικαιολογούν τη λήψη του μέτρου και στον κοινοτικό δικαστή να ασκεί τον έλεγχό του. Η απαίτηση περί αιτιολογήσεως πρέπει να εκτιμάται αναλόγως των περιστάσεων της συγκεκριμένης περιπτώσεως και ιδίως του περιεχομένου της πράξεως, της φύσεως των προβαλλομένων λόγων και του συμφέροντος που έχουν ενδεχομένως προς παροχή διευκρινίσεων οι αποδέκτες ή άλλα πρόσωπα τα οποία η πράξη αφορά άμεσα και ατομικά. Δεν απαιτείται η αιτιολογία να προσδιορίζει όλα τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που ασκούν επιρροή, καθόσον το ζήτημα αν η αιτιολογία μιας πράξεως ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του άρθρου 296 ΣΛΕΕ πρέπει να εκτιμάται με γνώμονα όχι μόνον το κείμενο της πράξεως αυτής, αλλά και το πλαίσió της και το σύνολο των νομικών κανόνων που διέπουν το σχετικό ζήτημα (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 2ας Απριλίου 1998, C-367/95 P, Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, Συλλογή 1998, σ. I-1719, σκέψη 63· της 30ής Σεπτεμβρίου 2003, C-301/96, Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. I-9919, σκέψη 87, και της 22ας Ιουνίου 2004, C-42/01, Πορτογαλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. I-6079, σκέψη 66).
- 115 Τέλος, όσον αφορά την αρχή της ασφάλειας δικαίου, από τη νομολογία προκύπτει ότι πρόκειται για θεμελιώδη αρχή του δικαίου της Ένωσης η οποία απαιτεί, μεταξύ άλλων, να είναι σαφής και ακριβής η ρύθμιση, ώστε οι πολίτες να έχουν τη δυνατότητα να γνωρίζουν σαφώς τα δικαιώματά και τις υποχρεώσεις τους και να λαμβάνουν κατά συνέπεια τα μέτρα τους. Εντούτοις, εφόσον με δεδομένο κανόνα δικαίου είναι συμφυής ορισμένος βαθμός αβεβαιότητας ως προς την έννοια και την έκταση εφαρμογής του, πρέπει να εξετάζεται αν ο επίδικος κανόνας δικαίου είναι τόσο ασαφής ώστε οι διοικούμενοι να εμποδίζονται να άρουν με ικανή βεβαιότητα τυχόν αμφιβολίες ως προς την έκταση εφαρμογής ή την έννοια του κανόνα αυτού (βλ., συναφώς, απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Απριλίου 2005, C-110/03, Βέλγιο κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. I-2801, σκέψεις 30 και 31).

– Επί της προσβαλλομένης πράξεως

- 116 Προς στήριξη του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, ο προσφεύγων προβάλλει ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν ακολούθησε την προηγούμενη πρακτική του λήψεως αποφάσεων όσον αφορά την εκτίμηση των περιπτώσεων στις οποίες θίγεται η ελευθερία εκφράσεως των βουλευτών και υπάρχει υπόνοια *fumus persecutionis*.
- 117 Όσον αφορά καταρχάς την ελευθερία εκφράσεως, από την προηγούμενη πρακτική λήψεως αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου προκύπτει, σύμφωνα με την ανακοίνωση 11/2003, ότι άρση της ασυλίας χωρεί ειδικότερα αν τα πραγματικά περιστατικά που προσάπτονται στον βουλευτή αφορούν περιπτώσεις υποκίνησης φυλετικού μίσους.
- 118 Διαπιστώνεται, εν προκειμένω, ότι για τον εν λόγω χαρακτηρισμό των πραγματικών περιστατικών από τις αρμόδιες αρχές έγινε λόγος στις αιτιολογικές σκέψεις Α και Β της προσβαλλομένης πράξεως:
- «Α. Επειδή ένας Γάλλος εισαγγελέας ζήτησε την άρση της βουλευτικής ασυλίας του [προσφεύγοντος], βουλευτή του [...] Κοινοβουλίου, προς απάντηση σε καταγγελία για προβαλλόμενη υποκίνηση φυλετικού μίσους και, ενδεχομένως, να μπορέσει να παραπέμψει την υπόθεση ενώπιον του *tribunal de première instance*, του *cour d'appel* και του *Cour de cassation de la République française*.
- Β. Επειδή η αίτηση άρσεως της ασυλίας του [προσφεύγοντος] αφορά προβαλλόμενο αδίκημα σε φυλετικού μίσους κατόπιν της δημοσιεύσεως, στις 3 Οκτωβρίου 2008, ανακοινθέντος Τύπου της πολιτικής ομάδας του *Front national de la Région Rhône-Alpes*, της οποίας ο [προσφεύγων] διατελούσε πρόεδρος».
- 119 Όσον αφορά, εξάλλου, το *fumus persecutionis*, διαπιστώνεται ότι οι δικαστικές διώξεις κατά του προσφεύγοντος δεν ασκήθηκαν από πολιτικό αντίπαλο, αλλά από ένωση η οποία, βάσει της γαλλικής νομοθεσίας, είναι επιφορτισμένη με καθήκοντα διώξεως προφορικών ή γραπτών ρατσιστικών ή αντισημιτικών εκδηλώσεων, κατ' εφαρμογήν του νόμου της 29ης Ιουλίου 1881 για την ελευθερία του Τύπου (*Bulletin des Lois*, 1881, αριθ. 637, σ. 125), ότι η έρευνα δεν ξεκίνησε με ανώνυμες καταγγελίες, ότι οι διώξεις δεν αφορούσαν ούτε παρωχημένα περιστατικά ούτε περιστατικά που τελέστηκαν στο πλαίσιο προεκλογικής εκστρατείας και ότι τίποτα δεν αποδεικνύει, βάσει των πραγματικών περιστατικών που έλαβε υπόψη το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και που άλλωστε δεν αμφισβητούνται από τον προσφεύγοντα, ότι οι εν λόγω εις βάρος του διώξεις είχαν ως σκοπό να λειτουργήσουν παραδειγματικά.
- 120 Κανένα από τα κριτήρια που προσδιορίστηκαν στο πλαίσιο της προηγούμενης πρακτικής λήψεως αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και που στο παρελθόν το οδήγησαν στην απόρριψη αιτήσεως για άρση της ασυλίας δεν πληρούνται εν προκειμένω.
- 121 Συνεπώς, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ορθώς επισήμανε, με την απόφαση περί άρσεως της ασυλίας του προσφεύγοντος, τα ακόλουθα:
- «[...]Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν απέδειξε την ύπαρξη εν προκειμένω *fumus persecutionis*, ήτοι αρκούντως σοβαρού και συγκεκριμένου τεκμηρίου ότι η διαδικασία κινήθηκε με σκοπό να θιγεί η πολιτική δράση του βουλευτή [...]».
- 122 Εντέυθεν προκύπτει ότι, όσον αφορά την εκτίμηση τόσο της ελευθερίας εκφράσεως όσο και της ενδεχόμενης υπάρξεως *fumus persecutionis*, η υποχρέωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου να εξετάζει ενδελεχώς και αμερόληπτα όλα τα κρίσιμα για την επίμαχη υπόθεση στοιχεία τηρήθηκε και ότι ο προσφεύγων δεν έχει αποδείξει παραβίαση της αρχής της χρηστής διοικήσεως.

- 123 Το ίδιο ισχύει όσον αφορά την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, για την οποία ο προσφεύγων δεν έχει αποδείξει, λαμβανομένης υπόψη της προηγούμενης πρακτικής λήψεως αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που ήλθε στο φως με την ανακοίνωση 11/2003, ότι είχε τύχει διαφορετικής μεταχειρίσεως από εκείνη της οποίας κατά κανόνα τυγχάνουν οι βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σε παρεμφερείς καταστάσεις.
- 124 Επιπλέον, λαμβανομένης υπόψη της νομικής φύσεως της ανακοινώσεως 11/2003, η οποία δεν αποτελεί έγγραφο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (βλ. σκέψεις 107 και 108 ανωτέρω), ο προσφεύγων δεν μπορεί θεμιτώς να προβάλει παραβίαση εκ μέρους του οργάνου αυτού της αρχής της ασφάλειας δικαίου λόγω της μη εφαρμογής από εκείνο της ανακοινώσεως κατά τρόπο μη αναμενόμενο από τον ίδιο τον προσφεύγοντα, καθόσον η ανακοίνωση αυτή, στο μέτρο που εκδόθηκε από τη Γενική Γραμματεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ρύθμιση κατά την έννοια της προμνησθείσας νομολογίας (σκέψη 115).
- 125 Τέλος, από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι η προσβαλλόμενη πράξη είναι αρκούντως αιτιολογημένη ως προς τα δύο προαναφερθέντα σημεία.
- 126 Συνεπώς, ο δεύτερος και ο τρίτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθούν στο σύνολό τους.
- Επί του πέμπτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από μη τήρηση των διατάξεων του εσωτερικού κανονισμού περί της διαδικασίας που δύναται να καταλήξει σε έκπτωση του βουλευτικού αξιώματος
- 127 Ο προσφεύγων υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι τα πραγματικά περιστατικά για τα οποία διώκεται επισύρουν, κατά το γαλλικό δίκαιο, κύρωση στερήσεως του δικαιώματος του εκλέγεσθαι, το οποίο συνεπάγεται απώλεια της βουλευτικής ιδιότητάς του.
- 128 Η Γαλλική Κυβέρνηση δεν τήρησε τη διαδικασία του άρθρου 3, παράγραφος 6, του εσωτερικού κανονισμού και παρέλειψε να αναφέρει, κατά την ανταλλαγή εγγράφων, ότι οι διώξεις που ασκήθηκαν κατά του προσφεύγοντος μπορούσαν να οδηγήσουν σε έκπτωση του βουλευτικού αξιώματός του.
- 129 Επιπλέον, κατά τον προσφεύγοντα, κανένα όργανο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου δεν ζήτησε εξηγήσεις από τη Γαλλική Κυβέρνηση. Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου θα έπρεπε να είχε γνωστοποιήσει το ουσιώδες αυτό στοιχείο στην επιτροπή νομικών υποθέσεων, η οποία θα μπορούσε να το λάβει υπόψη, έστω και αν η επιβολή τέτοιας συμπληρωματικής κυρώσεως ήταν σχεδόν απίθανη.
- 130 Ο προσφεύγων συνάγει από τα ανωτέρω ότι η παράλειψη της ουσιώδους αυτής διατυπώσεως καθιστά πλημμελή την έκθεση της αρμόδιας επιτροπής και, κατά συνέπεια, την απόφαση περί άρσεως της ασυλίας του προσφεύγοντος.
- 131 Το Κοινοβούλιο αμφισβητεί τη βασιμότητα των επιχειρημάτων αυτών.
- 132 Κατά πάγια νομολογία, ο σκοπός του εσωτερικού κανονισμού ενός κοινοτικού οργάνου είναι η οργάνωση της εσωτερικής λειτουργίας των υπηρεσιών του προς εξασφάλιση της χρηστής διοικήσεως. Εντεύθεν προκύπτει ότι τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα δεν μπορούν να προβάλουν προς στήριξη προσφυγής ακυρώσεως φερόμενη παράβαση των κανόνων αυτών οι οποίοι δεν σκοπούν στην εξασφάλιση της προστασίας των ιδιωτών (απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Μαΐου 1991, C-69/89, Nakajima κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1991, σ. I-2069, σκέψεις 49 και 50· βλ., συναφώς, απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Σεπτεμβρίου 2007, C-443/05 P, Common Market Fertilizers κατά Επιτροπής, Συλλογή 2007, σ. I-7209, σκέψεις 144 και 145).

- 133 Επιπλέον, κατά πάγια νομολογία, η παράβαση ουσιώδους τύπου μπορεί να οδηγήσει στην ακύρωση της επίμαχης απόφασης αν αποδειχθεί ότι, ελλείψει της παρατυπίας αυτής, η εν λόγω απόφαση θα είχε διαφορετικό περιεχόμενο (βλ., συναφώς, απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Οκτωβρίου 1980, 209/78 έως 215/78 και 218/78, van Landewyck κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1980/III, σ. 207, σκέψη 47, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 5ης Απριλίου 2006, T-279/02, Degussa κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. II-897, σκέψη 416).
- 134 Εν προκειμένω, με την πρώτη αιτίαση που προβάλλει, ο προσφεύγων επιδιώκει κατ' ουσίαν να διαπιστώσει το Γενικό Δικαστήριο ότι οι γαλλικές αρχές παρέβησαν την υποχρέωση που υπέχουν από το άρθρο 3, παράγραφος 6, του εσωτερικού κανονισμού να ενημερώνουν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για την ύπαρξη διαδικασίας δυνάμενης να καταλήξει σε έκπτωση του βουλευτικού αξιώματος.
- 135 Διαπιστώνεται ότι το άρθρο 3, παράγραφος 6, του εσωτερικού κανονισμού δεν προβλέπει καμία σχετική υποχρέωση σε βάρος των κρατών μελών.
- 136 Συγκεκριμένα, το άρθρο 3, παράγραφος 6, του εσωτερικού κανονισμού προβλέπει ότι, όταν οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών κινούν διαδικασία δυνάμενη να καταλήξει σε έκπτωση του βουλευτικού αξιώματος, ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου τους ζητεί να τον ενημερώνουν τακτικά για την εξέλιξη της διαδικασίας και αναθέτει στην αρμόδια επιτροπή την επαλήθευση των αρμοδιοτήτων, βάσει προτάσεως επί της οποίας μπορεί να αποφανθεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
- 137 Οι διατάξεις του άρθρου αυτού προβλέπουν, συγκεκριμένα, τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθήσει ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και όχι τα κράτη μέλη. Κατά τα λοιπά, αποκλείεται εν πάση περιπτώσει το ενδεχόμενο επιβολής οποιασδήποτε υποχρέωσης σε βάρος των κρατών μελών βάσει του εσωτερικού κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
- 138 Κατά συνέπεια, η πρώτη αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.
- 139 Η δεύτερη αιτίαση αντλείται από το ότι κανένα όργανο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, αρχής γενομένης από τον Πρόεδρό του, δεν επέκρινε τις γαλλικές αρχές για το ότι δεν ενημέρωσαν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με το ενδεχόμενο εκπτώσεως του βουλευτικού αξιώματος του προσφεύγοντος, ενώ ο Πρόεδρος έπρεπε να επιστήσει την προσοχή της αρμόδιας επιτροπής στην παράλειψη αυτή, η οποία θα μπορούσε να είχε ληφθεί υπόψη από την ίδια αυτή επιτροπή κατά την έκδοση της απόφασης περί άρσεως της ασυλίας του προσφεύγοντος.
- 140 Διαπιστώνεται ότι το άρθρο 3, παράγραφος 6, του εσωτερικού κανονισμού, που δεν περιλαμβάνει κανόνες για την προστασία των ιδιωτών, έχει ως αποκλειστικό σκοπό, όπως υποστηρίζει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, να του παράσχει τη δυνατότητα να είναι σταθερά ενημερωμένο όσον αφορά τη στάση των εθνικών αρχών ενώπιον μιας διαδικασίας δυνάμενης να καταλήξει στην έκπτωση του αξιώματος βουλευτή και στην ενδεχόμενη αντικατάστασή του.
- 141 Πρόκειται πράγματι για διάταξη που σκοπεύει στην εξασφάλιση της ορθής εσωτερικής λειτουργίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και που δεν αποτελεί, ως εκ τούτου, ουσιώδη τύπο της διαδικασίας άρσεως της ασυλίας βουλευτή.
- 142 Επομένως, η δεύτερη αιτίαση πρέπει επίσης να απορριφθεί.
- 143 Κατά συνέπεια, ο πέμπτος λόγος ακυρώσεως κρίνεται απορριπτέος στο σύνολό του.

Επί του έκτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από παραβίαση της αρχής της κατ' αντιμωλίαν διαδικασίας και από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας

- 144 Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι το γεγονός ότι δεν είχε τη δυνατότητα να αμυνθεί κατά την ψηφοφορία στην ολομέλεια για την απόφαση περί άρσεως της ασυλίας του και ότι η σχετική αίτηση που είχε υποβάλει στον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου απορρίφθηκε συνιστά παραβίαση της αρχής της κατ' αντιμωλίαν διαδικασίας και προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας.
- 145 Αναγνωρίζει ότι, βεβαίως, το άρθρο 7, παράγραφος 8, τρίτο εδάφιο, του εσωτερικού κανονισμού προβλέπει ότι, εφόσον τηρούνται οι διατάξεις του άρθρου 151, ο βουλευτής του οποίου τα προνόμια ή οι ασυλίες αποτελούν αντικείμενο ελέγχου δεν μπορεί να παρέμβει στη συζήτηση.
- 146 Ο προσφεύγων προβάλλει εντούτοις ένσταση ελλείψεως νομιμότητας κατά της διατάξεως αυτής, υποστηρίζοντας ότι δεν συνάδει με τον σεβασμό των δικαιωμάτων άμυνας και, ειδικότερα, με το δικαίωμα ακροάσεως.
- 147 Συναφώς, πρώτον, υποστηρίζει ότι δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι τα δικαιώματά του άμυνας τηρήθηκαν για τον μοναδικό λόγο ότι ο ίδιος έτυχε ακροάσεως, κεκλεισμένων των θυρών, ενώπιον της επιτροπής νομικών υποθέσεων, ενώ δεν ήταν γνωστό το περιεχόμενο της εκθέσεως του εισηγητή.
- 148 Δεύτερον, ο προσφεύγων επισημαίνει ότι τα πρακτικά των συσκέψεων της επιτροπής δεν περιλαμβάνουν τα ονόματα των βουλευτών που ήταν πράγματι παρόντες στην ακρόασή του, αλλά μόνον τον πίνακα παρουσιών. Όπως υποστηρίζει, ορισμένοι από τους βουλευτές που υπέγραψαν στον εν λόγω πίνακα δεν ήταν πλέον παρόντες στην ακρόασή του.
- 149 Τρίτον, διατείνεται ότι πολλοί βουλευτές που μετέσχον στην ψηφοφορία της εκθέσεως δεν ήταν παρόντες στην ακρόασή του. Είναι κοινώς γνωστό, στο πλαίσιο πειθαρχικής, δικαστικής ή διοικητικής διαδικασίας, ότι απόφαση μπορούν να λάβουν μόνον όσοι έχουν ακούσει τον ενδιαφερόμενο, πράγμα που σημαίνει ότι τα ίδια πρόσωπα μετέχουν τόσο στην ακρόαση του ενδιαφερομένου όσο και στην έκδοση της αποφάσεως που τον αφορά.
- 150 Τέταρτον, αυτή η άρνηση ακροάσεώς του απάδει επίσης προς την πλειονότητα των κοινοβουλευτικών πρακτικών και, ειδικότερα, προς το άρθρο 80, παράγραφος 7, του κανονισμού του γαλλικού κοινοβουλίου που προβλέπει ότι ο βουλευτής μετέχει στις συζητήσεις στο πλαίσιο της εξετάσεως της αιτήσεως άρσεως της ασυλίας του.
- 151 Πέμπτον, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απέκλεισε, περαιτέρω, κάθε δυνατότητα διαλόγου, προσφεύγοντας σε απλουστευμένη διαδικασία χωρίς συζήτηση για την έκδοση αποφάσεων για τις οποίες δεν υπάρχουν τροπολογίες, σύμφωνα με το άρθρο 138, παράγραφος 2, του εσωτερικού κανονισμού. Η γενικού χαρακτήρα αυτή διάταξη δεν έχει, κατά την άποψή του, εφαρμογή, στο μέτρο που οι ειδικές διατάξεις του άρθρου 7, παράγραφος 8, του εσωτερικού κανονισμού, που ισχύουν στον τομέα της ασυλίας, προβλέπουν τη διεξαγωγή συζητήσεων.
- 152 Έκτον και τελευταίο, οι προτάσεις εκδόσεως πράξεως με ή χωρίς συζήτηση εξετάζονται από τη Διάσκεψη των προέδρων των πολιτικών ομάδων. Κατά τον προσφεύγοντα, στο πλαίσιο της Διασκέψεως αυτής, οι μη εγγεγραμμένοι βουλευτές δεν έχουν εκλεγμένο εκπρόσωπο, παρά μόνον ένα διορισμένο εκπρόσωπο ο οποίος δεν έχει δικαίωμα ψήφου, οπότε δεν μπορεί να απαιτήσει τη διεξαγωγή συζητήσεως, γεγονός που, κατά την άποψή του, συνιστά νέα περίπτωση δυσμενούς διακρίσεως των μη εγγεγραμμένων βουλευτών, όπως συνέβη στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση του Πρωτοδικείου της 2ας Οκτωβρίου 2001, T-222/99, T-327/99 και T-329/99, Martinez κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου (Συλλογή 2001, σ. II-2823).

- 153 Πρέπει να διευκρινιστεί ότι, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ο προσφεύγων ναι μεν επισήμανε ότι ο λόγος του ακυρώσεως αφορούσε μόνον την απουσία εγγυήσεων στις εσωτερικές διαδικασίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κατά την εξέταση της αιτήσεως άρσεως της ασυλίας, ήτοι την απουσία κατ' αντιπαράθεση διαλόγου και την τήρηση των δικαιωμάτων άμυνας, πλην όμως δεν υποστήριξε ότι, εν προκειμένω, αυτές οι εσωτερικές διαδικασίες είχαν παραβιαστεί.
- 154 Το Κοινοβούλιο αμφισβητεί τη βασιμότητα των επιχειρημάτων αυτών.
- 155 Το επιχείρημα του προσφεύγοντος, όπως διευκρινίστηκε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, συνίσταται κατ' ουσίαν στη παραδοχή του ότι επιθυμούσε να λάβει τον λόγο στην ολομέλεια προκειμένου να αμυνθεί και ότι το δικαίωμα αυτό δεν του παρασχέθηκε, διότι η εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 7, παράγραφος 8, σε συνδυασμό με το άρθρο 138, παράγραφος 2, του εσωτερικού κανονισμού απέκλεισε τη διεξαγωγή διαλόγου και τη δυνατότητά του να λάβει εκεί τον λόγο.
- 156 Ο προσφεύγων εκτιμά, συγκεκριμένα, ότι η προσφυγή στο άρθρο 138, παράγραφος 2, του εσωτερικού κανονισμού απέκλεισε τη διεξαγωγή του διαλόγου που προβλέπει το άρθρο 7, παράγραφος 8, του εν λόγω κανονισμού και ότι η εφαρμογή του άρθρου 7, παράγραφος 8, του εσωτερικού κανονισμού παρακωλύει περαιτέρω τον βουλευτή να εκφραστεί κατά τη διεξαγωγή τέτοιου διαλόγου.
- 157 Ο προσφεύγων, μολονότι αναγνωρίζει ότι βεβαίως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συμμορφώθηκε με τις διατάξεις του εσωτερικού κανονισμού του, αμφισβητεί εντούτοις τη νομιμότητα αυτών των διατάξεων, θεωρώντας ότι είναι αντίθετες τόσο προς τον σεβασμό των δικαιωμάτων άμυνας όσο και προς την αρχή της κατ' αντιμωλίαν διαδικασίας.
- 158 Πρέπει συνεπώς να εξεταστεί, πρώτον, αν έπρεπε να διεξαχθεί συζήτηση στην ολομέλεια, δεύτερον, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, αν μπορούσε να απαγορευθεί στον προσφεύγοντα να λάβει τον λόγο και, κατά συνέπεια, αν οι διατάξεις του άρθρου 7, παράγραφος 8, του εσωτερικού κανονισμού είναι συναφώς παράνομες και, τρίτον και τελευταίο, αν οι λοιπές αιτιάσεις σχετικά με τη διαδικασία που ακολούθησε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θίγουν τη νομιμότητα της διενέργειάς της.
- Επί της συζητήσεως στην ολομέλεια
- 159 Καταρχάς, πρέπει να επισημανθεί ότι ο προσφεύγων δεν βάλλει κατά του άρθρου 7, παράγραφος 8, του εσωτερικού κανονισμού κατά το μέτρο που προβλέπει τη διεξαγωγή συζητήσεως, αλλά αποκλειστικώς κατά το μέτρο που προβλέπει ότι ο οικείος βουλευτής δεν μπορεί να λάβει τον λόγο κατά τη συζήτηση αυτή.
- 160 Επομένως, πρέπει, πρώτον, να εξεταστεί αν χωρεί εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 138, παράγραφος 2, του εσωτερικού κανονισμού, που προβλέπει απλουστευμένη διαδικασία, άνευ συζητήσεως και άνευ τροπολογιών στην ολομέλεια, στο πλαίσιο της εκ μέρους της ολομέλειας εκδόσεως αποφάσεως σχετικής με την ασυλία βουλευτή.
- 161 Το άρθρο 138, παράγραφος 2, του εσωτερικού κανονισμού προβλέπει ότι, όταν έχει υποβληθεί από επιτροπή πρόταση μη νομοθετικού ψηφίσματος, ενώ λιγότερα από το ένα δέκατο των μελών της επιτροπής αυτής καταψήφισαν την πρόταση, η πρόταση αυτή εγγράφεται στην ημερήσια διάταξη προς έκδοση άνευ τροπολογιών και άνευ διαλόγου, εκτός αν έχει αποφασιστεί διαφορετικά κατόπιν προτάσεως της Διασκέψεως των προέδρων ή αιτήματος πολιτικής ομάδας ή 40 τουλάχιστον βουλευτών.

- 162 Πρώτον, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, όπως υποστηρίζει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η έννοια της «προτάσεως μη νομοθετικού ψηφίσματος», αντιθέτως προς την έννοια της «προτάσεως νομοθετικής πράξεως», κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του εσωτερικού κανονισμού, περιλαμβάνει την έννοια της «προτάσεως αποφάσεως» κατά το άρθρο 7, παράγραφος 2, του εσωτερικού κανονισμού, ερμηνεία η οποία δεν αμφισβητήθηκε εξάλλου από τον προσφεύγοντα.
- 163 Δεύτερον, επισημαίνεται ότι, κατόπιν συζητήσεως σε επίπεδο επιτροπής και εφόσον λιγότερο από το ένα δέκατο των μελών της έχει καταψηφίσει την πρόταση στο πλαίσιο της επιτροπής, ότι ο εσωτερικός κανονισμός προβλέπει ότι η διαδικασία που θα ακολουθηθεί αυτοδικαίως είναι η διαδικασία άνευ διαλόγου και άνευ τροπολογιών που προβλέπει το άρθρο 138 του εσωτερικού κανονισμού, τούτο δε για λόγους οικονομίας της διαδικασίας.
- 164 Τρίτον, πρέπει να τονιστεί ότι ο εσωτερικός κανονισμός έχει πάντως προβλέψει δικλίδες ασφαλείας που καθιστούν δυνατή τη διεξαγωγή διαλόγου στην ολομέλεια, παρά το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας σε επίπεδο επιτροπής, κατόπιν προτάσεως της Διασκέψεως των προέδρων ή κατόπιν αιτήματος πολιτικής ομάδας ή έστω 40 τουλάχιστον βουλευτών.
- 165 Επομένως, δεν αποκλείεται πλήρως η δυνατότητα διεξαγωγής διαλόγου στην ολομέλεια, ακόμη και όταν οι διατάξεις του άρθρου 138, παράγραφος 2, έχουν ως αποτέλεσμα την εγγραφή ενός σημείου στην ημερήσια διάταξη της ολομέλειας προκειμένου να τεθεί προς ψήφιση άνευ διαλόγου και άνευ τροπολογιών.
- 166 Τέταρτον, το άρθρο 7, παράγραφος 8, του εσωτερικού κανονισμού δεν επιβάλλει τη διεξαγωγή διαλόγου στην ολομέλεια, αλλά απλώς προβλέπει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες θα διεξαχθεί ενδεχομένως ο διάλογος αυτός, υπό τη μορφή, εν προκειμένω, ενός διαλόγου ο οποίος περιορίζεται στους λόγους που συνηγορούν υπέρ ή βαραίνουν κατά της άρσεως της ασυλίας βουλευτή και ο οποίος δεν μπορεί να οδηγήσει στην κατάθεση καμίας τροπολογίας.
- 167 Ως εκ τούτου, οι διατάξεις αυτές ουδόλως αποκλείουν το ενδεχόμενο, όταν η πρόταση αποφάσεως έχει υιοθετηθεί από επιτροπή και λιγότερο από το ένα δέκατο των μελών της επιτροπής αυτής έχει καταψηφίσει την εν λόγω πρόταση, το οικείο σημείο να εγγραφεί αυτοδικαίως στην ημερήσια διάταξη της ολομέλειας προς ψήφιση άνευ διαλόγου και άνευ τροπολογιών, σύμφωνα με το άρθρο 138, παράγραφος 2, του εσωτερικού κανονισμού.
- 168 Το άρθρο 7, παράγραφος 8, δεν αποτελεί συνεπώς *lex specialis* από τον οποίο το άρθρο 138, παράγραφος 2, δεν επιτρέπει παρέκκλιση, αλλά αντιθέτως οι δύο αυτές διατάξεις αλληλοσυμπληρώνονται διαδικαστικά, με σκοπό τη διευκόλυνση των εργασιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σε ολομέλεια, όταν μόνο μια πολύ μικρή μειοψηφία έχει καταψηφίσει την πρόταση της αρμόδιας επιτροπής, πολλώ δε μάλλον όταν καμία μειοψηφία δεν έχει καταψηφίσει την εν λόγω πρόταση.
- 169 Κατά τα λοιπά, πρέπει να διευκρινιστεί ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επισήμανε, χωρίς να αντικρουστεί επί του σημείου αυτού από τον προσφεύγοντα, ότι η διαδικασία άνευ διαλόγου που προβλέπει το άρθρο 138, παράγραφος 2, του εσωτερικού κανονισμού ήταν αυτή που ακολουθούνταν κατά κανόνα από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο όσον αφορά τις αποφάσεις επί αιτήσεων άρσεως ασυλίας και ότι ένας διάλογος στην ολομέλεια, όπως προβλεπόταν από το άρθρο 7, παράγραφος 8, διεξαγόταν μόνον κατ' εξαίρεση, δεδομένου ότι μόνον το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας στην αρμόδια επιτροπή καθόριζε αν είχε εφαρμογή το άρθρο 138, παράγραφος 2.
- 170 Επιπλέον, αφενός, διαπιστώνεται ότι εν προκειμένω το σημείο περιελήφθη στην ημερήσια διάταξη της ολομέλειας την ημέρα της συνόδου της ολομέλειας προκειμένου να ψηφιστεί άνευ τροπολογιών και άνευ διαλόγου, στο μέτρο που η πρόταση αποφάσεως είχε υιοθετηθεί σε επίπεδο επιτροπής και ενώ λιγότερο από το ένα δέκατο των μελών της είχε καταψηφίσει την πρόταση εντός της επιτροπής.

Αφετέρου, διαπιστώνεται ότι ο προσφεύγων δεν αμφισβητεί ότι δεν έχουν εκφραστεί ούτε η Διάσκεψη των προέδρων, ούτε μια πολιτική ομάδα, ούτε έστω 40 βουλευτές προκειμένου να διεξαχθεί διάλογος όσον αφορά την απόφαση για την άρση της ασυλίας του.

- 171 Πρέπει, ως εκ τούτου, να γίνει δεκτό ότι ορθώς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εφάρμοσε τη διαδικασία άνευ τροπολογιών και άνευ διαλόγου του άρθρου 138 του εσωτερικού κανονισμού.
- 172 Κατά συνέπεια και εν κατακλείδι, στο μέτρο που ο προσφεύγων επικαλείται πάντα την ύπαρξη καταστρατηγήσεως της διαδικασίας, παρά τις διευκρινίσεις που παρέσχε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση σχετικά με τις αιτιάσεις του, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, κατάχρηση εξουσίας, της οποίας μορφή είναι η καταστρατήγηση διαδικασίας, στοιχειοθετείται μόνον όταν προκύπτει, βάσει αντικειμενικών, σοβαρών και συγκλινουσών ενδείξεων, ότι η προσβαλλόμενη πράξη εκδόθηκε με αποκλειστικό ή τουλάχιστον πρωταρχικό σκοπό άλλον εκτός του αναφερομένου σε αυτή ή την καταστρατήγηση διαδικασίας ειδικώς προβλεπόμενης στη Συνθήκη ΛΕΕ για την αντιμετώπιση των οικείων περιστάσεων (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 10ης Μαρτίου 2005, C-342/03, Ισπανία κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2005, σ. I-1975, σκέψη 64, και της 7ης Σεπτεμβρίου 2006, C-310/04, Ισπανία κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2006, σ. I-7285, σκέψη 69).
- 173 Δεδομένου ότι, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 138, παράγραφος 2, του εσωτερικού κανονισμού, το επίμαχο σημείο περιελήφθη αυτοδικαίως στην ημερήσια διάταξη της ολομέλειας προς ψήφιση άνευ τροπολογιών και άνευ διαλόγου, στο μέτρο που η πρόταση είχε υιοθετηθεί σε επίπεδο επιτροπής, ενώ, κατά μείζονα λόγο, λιγότερο από το ένα δέκατο των μελών της είχε καταψηφίσει την πρόταση εντός της επιτροπής, δεν υφίσταται εν προκειμένω καμία αντικειμενική και σοβαρή ένδειξη ως προς το ότι η προσβαλλόμενη πράξη εκδόθηκε με σκοπό την καταστρατήγηση διαδικασίας ειδικώς προβλεπόμενης προς τούτο.
- 174 Δεύτερον, πρέπει να εξεταστεί αν, όπως υποστηρίζει ο προσφεύγων, παρά το νομότυπο της διαδικασίας που ακολούθησε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, οι γενικές αρχές περί σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας και τηρήσεως της κατ' αντιμωλιαν διαδικασίας αντίκεινται στην έκδοση αποφάσεως περί άρσεως της ασυλίας βουλευτής, όπως προβλέπεται στον εσωτερικό κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
- 175 Πρέπει συναφώς να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας, και ιδίως του δικαιώματος ακροάσεως, σε κάθε διαδικασία που έχει κινηθεί κατά προσώπου και δύναται να καταλήξει σε βλαπτική για το πρόσωπο αυτό πράξη συνιστά θεμελιώδη αρχή του δικαίου της Ένωσης και πρέπει να διασφαλίζεται, ακόμη και ελλείψει οποιασδήποτε ρυθμίσεως όσον αφορά την επίμαχη διαδικασία (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 9ης Νοεμβρίου 2006, C-344/05 P, Επιτροπή κατά De Bry, Συλλογή 2006, σ. I-10915, σκέψη 37, και του Πρωτοδικείου της 14ης Οκτωβρίου 2009, T-390/08, Bank Mellī Iran κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2009, σ. II-3967, σκέψη 91). Η αρχή αυτή κατοχυρώνεται, εξάλλου, στο άρθρο 41, παράγραφος 2, στοιχείο α', του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.
- 176 Βάσει της αρχής αυτής, ο ενδιαφερόμενος πρέπει να έχει τη δυνατότητα, πριν από την έκδοση της αποφάσεως που τον αφορά, να προβάλει λυσιτελώς την άποψή του επί του υποστατού και της κρισιμότητας των πραγματικών περιστατικών βάσει των οποίων ελήφθη η απόφαση αυτή (βλ., συναφώς, αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Ιουλίου 1970, 44/69, Buchler κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 457, σκέψη 9, και της 3ης Οκτωβρίου 2000, C-458/98 P, Industrie des roudres sphériques κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2000, σ. I-8147, σκέψη 99).
- 177 Εντεύθεν προκύπτει ότι, σύμφωνα με τις αρχές αυτές, δεν μπορεί να ληφθεί απόφαση βάσει πραγματικών στοιχείων και περιστάσεων επί των οποίων ο ενδιαφερόμενος δεν ήταν σε θέση να προβάλει λυσιτελώς την άποψή του πριν από την έκδοση της εν λόγω αποφάσεως.

- 178 Το δικαίωμα ακροάσεως, εντούτοις, δεν συνεπάγεται οπωσδήποτε τη διεξαγωγή δημόσιου διαλόγου σε κάθε διαδικασία που κινείται κατά προσώπου και δύναται να καταλήξει σε βλαπτική για το πρόσωπο αυτό πράξη.
- 179 Ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας και η τήρηση της κατ' αντιμωλίαν διαδικασίας δεν συνεπάγεται, επομένως, ότι για την έκδοση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφάσεως για την άρση της ασυλίας βουλευτή πρέπει οπωσδήποτε να έχει προηγηθεί διάλογος στην ολομέλεια.
- 180 Ο προσφεύγων δεν αποδεικνύει, κατά τα λοιπά, ότι η αρχή αυτή κατισχύει σαφώς στο δίκαιο των κρατών μελών, ούτε έστω στο γαλλικό δίκαιο.
- 181 Συγκεκριμένα, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επισήμανε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, χωρίς να αντικρουστεί από τον προσφεύγοντα, ότι στη Γαλλία, από το 1995, απόκειται στο κοινοβουλευτικό γραφείο όπου ανήκει ο βουλευτής να λάβει απόφαση όσον αφορά την άρση της ασυλίας του και όχι πλέον στην ολομέλεια.
- 182 Αντιθέτως, πρέπει να εξεταστεί το άρθρο 7, παράγραφος 3, του εσωτερικού κανονισμού, το οποίο προβλέπει ότι στον βουλευτή τον οποίο αφορά η αίτηση άρσεως ασυλίας παρέχεται η δυνατότητα να δώσει εξηγήσεις και υποβάλλει όσα έγγραφα και γραπτά στοιχεία εκτιμήσεως κρίνει κρίσιμα. Μπορεί επιπλέον να εκπροσωπηθεί από άλλο βουλευτή.
- 183 Παρέχονται δηλαδή επαρκείς εγγυήσεις στον ενδιαφερόμενο, από πλευράς των δικαιωμάτων άμυνας και της αρχής της κατ' αντιμωλίαν διαδικασίας, στο πλαίσιο της διαδικασίας που προβλέπει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για την εξέταση αιτήσεων άρσεως της βουλευτικής ασυλίας.
- 184 Κατά συνέπεια, κακώς ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η αρχή σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας και τήρησης της κατ' αντιμωλίαν διαδικασίας προσκρούει στο διαδικαστικό πλαίσιο που ισχύει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο πλαίσιο του εσωτερικού κανονισμού, βάσει των άρθρων του 7 και 138, όσον αφορά την εξέταση αιτήσεων άρσεως ασυλίας.
- 185 Περαιτέρω, εν προκειμένω, διαπιστώνεται ότι ο προσφεύγων δεν αμφισβητεί ότι έτυχε ακροάσεως ενώπιον της επιτροπής νομικών υποθέσεων πριν αυτή υποβάλει την πρότασή της αποφάσεως.
- 186 Επιπλέον, ο προσφεύγων δεν αποδεικνύει ποια πραγματικά στοιχεία ή περιστάσεις ελήφθησαν υπόψη από την επιτροπή νομικών υποθέσεων ή από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και επί ποίων δεν είχε τη δυνατότητα να εκφράσει την άποψή του πριν την έκδοση της σχετικής με την άρση της ασυλίας του αποφάσεως.
- 187 Επίσης, από την αιτιολογία της σχετικής με την άρση της ασυλίας του προσφεύγοντος αποφάσεως προκύπτει ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έδωσε απάντηση στα δύο κύρια επιχειρήματα που αυτός προέβαλε εκ νέου ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, ήτοι στο ότι ενήργησε στο πλαίσιο της ασκήσεως των καθηκόντων του και στο ότι υφίσταται *fumus persecutionis* το οποίο δικαιολογεί τη μη άρση της ασυλίας του.
- 188 Πρέπει, συνεπώς, να γίνει δεκτό ότι ο προσφεύγων δεν αποδεικνύει, εν προκειμένω, την προσβολή των δικαιωμάτων του άμυνας και την παραβίαση της αρχής της κατ' αντιμωλίαν διαδικασίας.

- Επί του δικαιώματος του βουλευτή να λαμβάνει τον λόγο στη συζήτηση, κατά το άρθρο 7, παράγραφος 8, του εσωτερικού κανονισμού
- 189 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω σκέψεων, πρέπει να θεωρηθεί αλυσιτελές το επιχείρημα του προσφεύγοντος ότι απάδει προς τον σεβασμό των δικαιωμάτων άμυνας και προς την αρχή της κατ' αντιμωλίαν διαδικασίας η μη δυνατότητα του βουλευτή να λαμβάνει τον λόγο στη συζήτηση της ολομέλειας κατά την έκδοση αποφάσεως περί άρσεως της ασυλίας.
- 190 Συγκεκριμένα, αν, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 138, παράγραφος 2, του εσωτερικού κανονισμού, καθίσταται δυνατή η εγγραφή στην ημερήσια διάταξη της ολομέλειας, προς ψήφιση άνευ διαλόγου και άνευ τροπολογιών, προτάσεως αποφάσεως σκοπούσας στην άρση της ασυλίας βουλευτή, η αιτίαση που αντλείται από το επιχείρημα ότι είναι παράνομο να μην παρέχεται στον οικείο βουλευτή η δυνατότητα να λάβει τον λόγο στο πλαίσιο τέτοιου διαλόγου είναι αβάσιμη.
- 191 Συνάγεται επίσης το συμπέρασμα ότι, υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να προσαφθεί στην Α., πρόεδρο της ολομέλειας, ότι δεν έδωσε τον λόγο στον προσφεύγοντα στο πλαίσιο διαλόγου για την άρση της ασυλίας του, καθόσον δεν προβλεπόταν τέτοιος διάλογος.
- Επί των λοιπών αιτιάσεων που προέβαλε ο προσφεύγων όσον αφορά την πορεία της διαδικασίας
- 192 Όσον αφορά την αιτίαση που αντλείται από το ότι ο διάλογος εντός της αρμόδιας επιτροπής διεξήχθη κεκλεισμένων των θυρών, πρέπει να τονιστεί ότι η διαδικασία εξελίσσεται κατ' αυτόν τον τρόπο βάσει του άρθρου 103, παράγραφος 4, του εσωτερικού κανονισμού και ότι, σύμφωνα με το άρθρο αυτό, η εν λόγω διαδικασία εφαρμόζεται πάντα όσον αφορά την εξέταση των αιτήσεων άρσεως ασυλίας, προκειμένου να προστατευθεί τόσο ο οικείος βουλευτής όσο και το απόρρητο των συζητήσεων, όπως απορρέει από το άρθρο 7, παράγραφος 11, του εσωτερικού κανονισμού.
- 193 Ο προσφεύγων, επομένως, δεν έτυχε διαφορετικής ή ιδιαίτερης μεταχειρίσεως σε σχέση με εκείνη της οποίας τυγχάνουν κατά κανόνα οι βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου υπό παρεμφερείς συνθήκες.
- 194 Όσον αφορά την αιτίαση που αντλείται από το γεγονός ότι η ενώπιον της αρμόδιας επιτροπής συζήτηση διεξήχθη πριν γνωστοποιηθεί στον προσφεύγοντα το περιεχόμενο του σχεδίου εκθέσεως, που του στέρησε τη δυνατότητα προσήκουσας άμυνας, πρέπει να επισημανθεί ότι ο προσφεύγων δεν έχει αποδείξει ότι υφίστατο σχέδιο εκθέσεως κατά την ημερομηνία ακροάσεώς του, ήτοι στις 26 Ιανουαρίου 2011, και ότι το σχέδιο αυτό είχε προηγουμένως γνωστοποιηθεί στα μέλη της αρμόδιας επιτροπής, αλλά όχι σε εκείνον.
- 195 Εν πάση περιπτώσει, υπενθυμίζεται συναφώς ότι ο προσφεύγων δεν έχει αποδείξει τα πραγματικά στοιχεία ή περιστατικά που ελήφθησαν υπόψη από τη επιτροπή νομικών υποθέσεων ή από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και επί των οποίων δεν μπόρεσε να εκφράσει την άποψή του πριν από την έκδοση της σχετικής με την άρση της ασυλίας του αποφάσεως.
- 196 Κατά συνέπεια, η ανωτέρω αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.
- 197 Όσον αφορά την αιτίαση που αντλείται από το ότι οι βουλευτές που μετέσχον στον διάλογο σε επίπεδο επιτροπής δεν ήταν οι ίδιοι με εκείνους που μετέσχον στην ψηφοφορία εντός της επιτροπής αυτής, πρώτον, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ορθώς και χωρίς να αντικρούεται επί του σημείου αυτού από τον προσφεύγοντα υποστήριξε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ότι δεν υφίσταται καμία διάταξη ή εσωτερικός κανόνας που να απαιτεί να είναι ίδια η σύνθεση της επιτροπής κατά τη συζήτηση και κατά την ψηφοφορία, εφόσον τηρούνται τα *quorum*, στοιχείο που δικαιολογείται από το γεγονός ότι δεν πρόκειται για πράξεις που εκδόθηκαν ατομικώς από τους βουλευτές, αλλά για πράξεις της κοινοβουλευτικής επιτροπής.

- 198 Δεύτερον, υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με τη διαδικασία που έχει καθιερώσει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αφότου η αίτηση άρσεως της ασυλίας βουλευτή διαβιβαστεί στην αρμόδια επιτροπή, ο βουλευτής υπόκειται σε ακρόαση ενώπιον της επιτροπής αυτής. Στη συνέχεια καταρτίζεται έκθεση από το μέλος της επιτροπής που έχει οριστεί εισηγητής, στην οποία έκθεση επισυνάπτεται η πρόταση αποφάσεως. Η εν λόγω έκθεση, συνοδευόμενη από την πρόταση αποφάσεως, υποβάλλεται ακολούθως προς ψήφιση από τα μέλη της επιτροπής.
- 199 Ο προσφεύγων πάντως δεν έχει αποδείξει ότι η διαδικασία αυτή δεν ακολουθήθηκε εν προκειμένω.
- 200 Επιπλέον, πρέπει να τονιστεί ότι η πρόταση αποφάσεως που υποβλήθηκε προς ψήφιση στην επιτροπή εκθέτει τους λόγους για τους οποίους το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έκρινε ότι ο προσφεύγων δεν είχε ενεργήσει στο πλαίσιο των καθηκόντων του ως βουλευτή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και ότι δεν είχε αποδειχθεί η ύπαρξη *fumus persecutionis*.
- 201 Περαιτέρω, πρέπει εκ νέου να υπομνησθεί ότι ο προσφεύγων δεν έχει αποδείξει τα πραγματικά στοιχεία ή περιστατικά που ελήφθησαν υπόψη από την επιτροπή νομικών υποθέσεων κατά την ενώπιον της ψηφοφορία και επί των οποίων ο προσφεύγων δεν μπόρεσε να εκφράσει την άποψή του.
- 202 Τρίτον και τελευταίο, όσον αφορά πράξη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με πολιτικό χαρακτήρα (βλ. σκέψη 59 ανωτέρω), δεν χωρεί κανένας παραλληλισμός με τους κανόνες που διέπουν τις πειθαρχικές ή ένδικες διαδικασίες όσον αφορά τη σύνθεση του εξεταστικού οργάνου που θα αποφανθεί στο πλαίσιο των διαδικασιών αυτών.
- 203 Κατά συνέπεια, η εν λόγω αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.
- 204 Όσον αφορά την αιτίαση που αντλείται από τις διαδικαστικές διαφορές σε σχέση με το γαλλικό δίκαιο, έστω και αν θεωρηθεί αποδεδειγμένη (βλ. σκέψη 181 ανωτέρω), διαπιστώνεται ότι δεν ασκεί επιρροή, καθόσον εν προκειμένω δεν έχει εφαρμογή η διαδικασία εκδόσεως της αποφάσεως που προβλέπεται από το γαλλικό δίκαιο, αλλά εκείνη που προβλέπεται από τον εσωτερικό κανονισμό.
- 205 Η αιτίαση αυτή πρέπει, κατά συνέπεια, να απορριφθεί.
- 206 Ο έκτος λόγος ακυρώσεως πρέπει, συνεπώς, να απορριφθεί στο σύνολό του, όπως και η ένσταση ελλείψεως νομιμότητας που αφορά το άρθρο 7, παράγραφος 8, τρίτο εδάφιο, του εσωτερικού κανονισμού.
- 207 Κατά συνέπεια, η προσφυγή ακυρώσεως στο πλαίσιο της υποθέσεως T-346/11 περί της άρσεως της ασυλίας του προσφεύγοντος πρέπει να απορριφθεί.

Επί της αγωγής αποζημιώσεως στην υπόθεση T-346/11, σχετικά με την άρση της ασυλίας

- 208 Ο προσφεύγων περιορίζεται με το δικόγραφο της προσφυγής του σε ένα μόνον αίτημα αποζημιώσεως.
- 209 Το Κοινοβούλιο βάλλει κατά του αιτήματος αυτού.
- 210 Κατά πάγια νομολογία, εξωσυμβατική ευθύνη της Ένωσης, κατά την έννοια του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, λόγω παράνομης συμπεριφοράς των οργάνων της, μπορεί να θεμελιωθεί εφόσον συντρέχει σύνολο προϋποθέσεων, ήτοι ο παράνομος χαρακτήρας της προσαπτόμενης στα όργανα συμπεριφοράς, το υποστατό της ζημίας και η ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της προσαπτόμενης συμπεριφοράς και της προβαλλόμενης ζημίας (βλ. απόφαση Gollnisch κατά Κοινοβουλίου, σκέψη 58 ανωτέρω, σκέψη 90 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 211 Οι τρεις αυτές προϋποθέσεις για τη θεμελίωση της ευθύνης της Κοινότητας είναι σωρευτικές (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 9ης Σεπτεμβρίου 1999, C-257/98 P, Lucaccioni κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. I-5251, σκέψη 14, και του Πρωτοδικείου της 6ης Δεκεμβρίου 2001, T-43/98, Emesa Sugar κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2001, σ. II-3519, σκέψη 59). Συνεπώς, η απουσία μιας εξ αυτών αρκεί για την απόρριψη αγωγής αποζημιώσεως (απόφαση του Πρωτοδικείου της 17ης Δεκεμβρίου 2003, T-146/01, DLD Trading κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2003, σ. II-6005, σκέψη 74).
- 212 Εφόσον, εν προκειμένω, η προϋπόθεση ελλείψεως νομιμότητας της επικρινόμενης συμπεριφοράς του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου δεν πληρούται, η απόφασή του να άρει την ασυλία του προσφεύγοντος δεν στερείται νομιμότητας (βλ. σκέψη 207 ανωτέρω), δεν στοιχειοθετείται ευθύνη του οργάνου αυτού βάσει του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ και η αγωγή αποζημιώσεως πρέπει να απορριφθεί.
- Επί της προσφυγής ακυρώσεως και της αγωγής αποζημιώσεως στην υπόθεση T-347/11, σχετικά με την απόφαση περί μη προασπίσεως της ασυλίας του προσφεύγοντος*
- 213 Ο προσφεύγων προβάλλει έξι λόγους ακυρώσεως, παρεμφερείς με τους προβληθέντες στο πλαίσιο της υποθέσεως T-346/11, προς στήριξη της προσφυγής ακυρώσεως που άσκησε κατά της αποφάσεως του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου περί μη προασπίσεως της ασυλίας του.
- 214 Προβάλλει, πρώτον, παράβαση του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου, δεύτερον, παραβίαση της «πάγιας νομολογίας» της επιτροπής νομικών υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, τρίτον, παραβίαση των αρχών της ασφάλειας δικαίου και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, τέταρτον, προσβολή της ανεξαρτησίας του βουλευτή, πέμπτον, παράβαση των διατάξεων του άρθρου 3, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, του εσωτερικού κανονισμού σχετικά με τη διαδικασία που δύναται να καταλήξει στην έκπτωση του βουλευτικού αξιώματος και, έκτον, παραβίαση της αρχής της κατ' αντιμωλίαν διαδικασίας και προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας.
- 215 Ο προσφεύγων υποβάλλει, εξάλλου, με το δικόγραφο της προσφυγής του ένα μόνον αίτημα αποζημιώσεως.
- 216 Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο προβάλλει, κατ' ουσίαν, συγχρόνως τόσο το απαράδεκτο της προσφυγής, στο μέτρο που η σχετική με την προάσπιση της ασυλίας απόφαση αποτελεί απλή γνώμη και δεν δύναται να μεταβάλλει τη νομική κατάσταση του ενδιαφερομένου, επικαλούμενο τη νομολογία Marra, σκέψη 34 ανωτέρω (σκέψη 44), όσο και την έλλειψη εννόμου συμφέροντος του προσφεύγοντος, στο μέτρο που η απόφασή του να άρει την ασυλία του προσφεύγοντος εκδόθηκε από κοινού με την απόφαση περί μη προασπίσεως της ασυλίας του στο πλαίσιο της εν λόγω προσφυγής.
- 217 Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αμφισβητεί, εξάλλου, την επιχειρηματολογία του προσφεύγοντος και ζητεί να απορριφθούν οι λόγοι ακυρώσεως που αυτός προέβαλε προς στήριξη της προσφυγής του, καθώς και το αίτημα αποζημιώσεως, για λόγους παρεμφερείς με τους προβληθέντες στο πλαίσιο της υποθέσεως T-346/11.
- 218 Όπως έχει αναγνωρισθεί από πάγια νομολογία, το αντικείμενο της διαφοράς, όπως καθορίστηκε με το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης, πρέπει να εξακολουθεί να υφίσταται, όπως και το έννομο συμφέρον, μέχρι την έκδοση της δικαστικής αποφάσεως, άλλως παρέλκει η έκδοση αποφάσεως, πράγμα που προϋποθέτει ότι η προσφυγή μπορεί, με το αποτέλεσμα της, να ωφελήσει τον διάδικο που την άσκησε (απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Ιουνίου 2007, C-362/05 P, Wunenburger κατά Επιτροπής, Συλλογή 2007, σ. I-4333, σκέψη 42, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 24ης Σεπτεμβρίου 2008, T-45/06, Reliance Industries κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 2008, σ. II-2399, σκέψη 35).

- 219 Στο μέτρο που απορρίπτεται η προσφυγή κατά της απόφασης περί άρσεως της ασυλίας (βλ. σκέψη 207 ανωτέρω), πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο προσφεύγων δεν αντλεί κανένα όφελος από μια απόφαση αφορώσα τη νομιμότητα της απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου περί μη προασπίσεως της ασυλίας του.
- 220 Συγκεκριμένα, ακόμη και στην απίθανη περίπτωση, δεδομένου ότι οι προβληθέντες προς τούτο λόγοι είναι παρεμφερείς με τους ήδη απορριφθέντες στο πλαίσιο της απόφασης για την άρση της ασυλίας, που η απόφαση περί μη προασπίσεως της ασυλίας του προσφεύγοντος ακυρωνόταν, η ακυρωτική απόφαση δεν θα επηρέαζε τη νομική κατάσταση του προσφεύγοντος, καθόσον η ασυλία του θα είχε εν πάση περιπτώσει αρθεί και, κατά συνέπεια, δεν θα μπορούσε συγχρόνως να τύχει προασπίσεως από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
- 221 Ως εκ τούτου, παρέλκει η απόφαση επί της προσφυγής ακυρώσεως στην υπόθεση T-347/11, σχετικά με την απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου περί μη προασπίσεως της ασυλίας του προσφεύγοντος.
- 222 Όσον αφορά την αγωγή αποζημιώσεως, υπενθυμίζεται, στο πλαίσιο των προϋποθέσεων θεμελιώσεως εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης που υπομνήσθηκαν στην ανωτέρω σκέψη 210, ότι, κατά πάγια νομολογία, η σχετική με την αιτιώδη συνάφεια προϋπόθεση πληρούται οσάκις υφίσταται σχέση αιτίου-αιτιατού μεταξύ της διαπραχθείσας από το οικείο θεσμικό όργανο παραβάσεως και της προβαλλόμενης ζημίας, το βάρος αποδείξεως της οποίας φέρει ο ενάγων. Η Ένωση ευθύνεται αποκλειστικώς για ζημία η οποία προκύπτει κατά τρόπο αρκούντως άμεσο από την παράτυπη συμπεριφορά του οικείου οργάνου, ήτοι η συμπεριφορά του οργάνου αποτελεί την καθοριστική αιτία της ζημίας. Αντιθέτως, η Ένωση δεν υποχρεούται να αποκαθιστά ζημία η οποία παρουσιάζει χαλαρό και μόνον αιτιώδη σύνδεσμο με τη συμπεριφορά των οργάνων της (βλ. απόφαση Gollnisch κατά Κοινοβουλίου, σκέψη 58 ανωτέρω, σκέψη 110 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 223 Εν προκειμένω, εφόσον το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν μπορούσε παρά να διαπιστώσει ότι δεν συνέτρεχε λόγος να αποφανθεί επί της αιτήσεως προασπίσεως της ασυλίας του προσφεύγοντος στο μέτρο που είχε ήδη υποβληθεί στην κρίση του αίτηση άρσεως της ασυλίας του προσφεύγοντος, διαπιστώνεται ότι μόνον η απόφαση επί της αιτήσεως αυτής θα μπορούσε να του προκαλέσει ζημία και να θεμελιώσει ευθύνη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, αν ήταν πλημμελής, περίπτωση που όμως δεν συνέτρεχε (βλ. σκέψη 212 ανωτέρω).
- 224 Συνεπώς, εν πάση περιπτώσει, δεν προκύπτει αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της προβαλλόμενης ηθικής βλάβης που ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι υπέστη και των πλημμελειών που, κατά την άποψή του, έπασχε η απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου περί μη προασπίσεως της ασυλίας του.
- 225 Επομένως, η αγωγή αποζημιώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 226 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.
- 227 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 6, του Κανονισμού Διαδικασίας, σε περίπτωση κατάργησης της δίκης, το Γενικό Δικαστήριο κανονίζει τα έξοδα κατά την κρίση του.
- 228 Δεδομένου ότι ο προσφεύγων ηττήθηκε στην υπόθεση T-346/11, καθώς και στο πλαίσιο της αγωγής αποζημιώσεως στην υπόθεση T-347/11, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα, περιλαμβανομένων όσων σχετίζονται με τη διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα του Κοινοβουλίου.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή ακυρώσεως και την αγωγή αποζημιώσεως στην υπόθεση T-346/11.
- 2) Παρέλκει η απόφαση επί της προσφυγής ακυρώσεως στην υπόθεση T-347/11.
- 3) Απορρίπτει την αγωγή αποζημιώσεως στην υπόθεση T-347/11.
- 4) Καταδικάζει τον Bruno Gollnisch στα δικαστικά έξοδα, περιλαμβανομένων των δικαστικών εξόδων που σχετίζονται με τη διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων στις υποθέσεις T-346/11 και T-347/11.

Azizi

Frimodt Nielsen

Kancheva

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 17 Ιανουαρίου 2013.

(υπογραφές)

Περιεχόμενα

Το νομικό πλαίσιο	1
Πρωτόκολλο περί των προνομίων και ασυλιών	1
Εσωτερικός κανονισμός του Κοινοβουλίου	2
Ιστορικό της διαφοράς	5
Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων	8
Σκεπτικό	9
Προκαταρκτικές παρατηρήσεις	9
Επί του καθεστώτος βουλευτικής ασυλίας που καθιερώνει το πρωτόκολλο	9
Επί της αναγκαίας διακρίσεως μεταξύ της άρσεως της ασυλίας και της προασπίσεως της ασυλίας κατά την έννοια του πρωτοκόλλου	11
Επί της ασκήσεως του δικαιώματος προσφυγής και επί της εκτάσεως του ελέγχου που ασκεί το Γενικό Δικαστήριο στο πλαίσιο αυτό	12
Επί της προσφυγής ακυρώσεως στην υπόθεση T-346/11, περί άρσεως της ασυλίας του προσφεύγοντος .	13
Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από παράβαση του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου, και επί του τετάρτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από προσβολή της ανεξαρτησίας του βουλευτή	13
Επί του δευτέρου και τρίτου λόγου ακυρώσεως, που αντλούνται, αφενός, από παραβίαση της «πάγιας νομολογίας» της επιτροπής νομικών υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στον τομέα της ελευθερίας εκφράσεως και του <i>fumus persecutionis</i> και, αφετέρου, από παραβίαση των αρχών της ασφάλειας δικαίου, της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ίσης μεταχειρίσεως	14
– Επί της νομικής φύσεως της ανακοινώσεως 11/2003 και επί του ελέγχου που άσκησε το Γενικό Δικαστήριο	17
– Επί της προσβαλλομένης πράξεως	21
Επί του πέμπτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από μη τήρηση των διατάξεων του εσωτερικού κανονισμού περί της διαδικασίας που δύναται να καταλήξει σε έκπτωση του βουλευτικού αξιώματος...	22
Επί του έκτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από παραβίαση της αρχής της κατ' αντιμωλιαν διαδικασίας και από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας	24
– Επί της συζητήσεως στην ολομέλεια	25
– Επί του δικαιώματος του βουλευτή να λαμβάνει τον λόγο στη συζήτηση, κατά το άρθρο 7, παράγραφος 8, του εσωτερικού κανονισμού	29
– Επί των λοιπών αιτιάσεως που προέβαλε ο προσφεύγων όσον αφορά την πορεία της διαδικασίας.	29
Επί της αγωγής αποζημιώσεως στην υπόθεση T-346/11, σχετικά με την άρση της ασυλίας	30

Επί της προσφυγής ακυρώσεως και της αγωγής αποζημιώσεως στην υπόθεση T-347/11, σχετικά με την απόφαση περί μη προασπίσεως της ασυλίας του προσφεύγοντος	31
Επί των δικαστικών εξόδων	32